

Dobřichovické Kukátko

Čtvrtletník aneb čtvero ročních dob v životě věcí, slov, nápadů, zvířat, lidí.

Novinky z výstavby v centru Dobřichovic • Vánoční hvězda
či kometa? • **Dobré zprávy pro seniory** • Blíž k zimnímu
spánku • **Něco o mateřství** • **Historie** • **Kultura** • **Sport**

Nabízíme k pronájmu byt 3 + 1 v centru Dobřichovic (ul. 5. května 348) o celkové výměře 87,6 m². Byt je umístěn ve 2. patře budovy. Obývací pokoj + kk s kuchyňskou linkou se sporákem a myčkou (37,8 m²), 2 pokoje (každý 12,5 m²), hala (9,6 m²), koupelna (5,2 m²), WC (1,9 m²), šatna (2,6 m²), komora (2,3 m²), sklep (3 m²), lodžie (3,2 m²). Součástí je i právo užívání garážového stání (15 m²) v suterénu domu.

Cena pronájmu 15.000,- Kč/měsíčně + služby
tel: 222 331 350, 606 620 920

Nabídka komerčního objektu v areálu DOB Centrum v Dobřichovicích

připraveno pro wellness • fitcentrum • rehabilitace • ordinace • zdravotní služby

- Příležitost objekt ještě modifikovat
- Současně připravována druhá etapa výstavby areálu (hotel s restaurací a seminárními prostory) příležitost pro případného spoluinvestora.

Aktuálně
k prodeji

DOB-Invest a.s.:

Za Mlýnem 2, 252 29 Dobřichovice, www.dob-invest.cz, dob-invest@dob-invest.cz
Tel.: 257 712 630, 222 331 350, 606 620 920

STAVEBNÍ MATERIÁLY
ROZVOZ A SKLÁDÁNÍ ZAKOUPENÉHO MATERIÁLU

Dobřichovice, Pražská 819

Provozní doba: Po-Pá: 7-12 13-16, So: 8-11

721 554 000, 257 710 141 257 710 143

dobrichovice@stavebniprodej.cz
www.stavebniprodej.cz

Bio Obchod s kavárnou
v Dobřichovicích,
široký sortiment, příjemné prostředí.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

www.biomungo.cz

DIMAN s.r.o., Dobřichovice

nabízí využití renovovaných prostor bývalého statku
- KULTURNÍHO A SPOLEČENSKÉHO SÁLU -

Možnost pořádání menších koncertů,
divadelních představení, společenských akcí,
školení, seminářů,
obchodních a prezentačních akcí.

Pronájem sálu Dr. Fürsta:

pronájem sálu bez přilehlé místnosti – velikost sálu 78 m ²	200 Kč/hod.
pronájem sálu včetně přilehlé místnosti (sál s jevištěm) – 104 m ²	250 Kč/hod.
pronájem piana	50 Kč/hod.
pronájem židlí – vybavení sálu jako hlediště	50 Kč/hod.
pronájem skládacích stolů	50 Kč/hod.

provozní a cenové podmínky při déletrvajících akcích - individuální dohoda

BLIŽŠÍ INFORMACE:

Diman s.r.o., 5. května 3, 252 29 Dobřichovice
Ing. Magda Havlíková

tel. 602 660 960, 257 710 735, Za Mlýnem 888, Dobřichovice

Animato SPANILÉ S NEBE PACHOLÁTKO

1. Spa-ni-lé s ne-be Pa-cho-lát-ko / ví -tej Dí-tě z dáv-
na při-sli-be-né / z rů-že nám vy-kvet-lé Poupátko / Li-
li-um rá -je sem přesaze-né; kdo může vychválit dost Tvou
krá-su a li- bez- nost? Ví-tá-me Tě, ú - tlé Dí-tě! Ví -
tá-me Tě Ro - bát - ko / pře-mi-lé Je-zu - lát - ko.

2. Ty jsi Boží Syn, Král nebeský,
Ty vládneš nad světy nade všemi,
ale kde je trůn Tvůj královský?
Chlév sprostý, to palác Tvůj na zemi,
a Tvůj trůn jsou jesličky,
dvůr Tvůj náruč matičky. Víťame Tě...
3. Proč jste brány, lidé betlémští,
neotevřeli hned tomu hosti?
Vizte, jak duchové nebeští
pospíchají k němu s uctivostí,
běžte se též pokořit,
Pána svého odprosit. Víťame Tě...

Letošní vánoční písničku, již připravil a laskavě poskytl Kukátku p. F. Běhounek, si můžete, milé čtenářky a milí čtenáři, zazpívat u stromečku na Štědrý večer. A také v kostele sv. Martina a Prokopa v Karlíku spolu se souborem Ludus musicus týž den o půlnoci, tedy na pravém a nefalšovaném „půlnočním setkání spřízněných duší“.
Původní píseň otiskl r. 1693 Václav Karel Holan Rovenský v kancionálu Capella regia musicalis. Toto je jedna z mnohých pozdějších úprav, kterou vydal Adolf Cmíral v Praze r. 1942.

ZDE

JE PROSTOR PRO
INZERCÍ
VAŠÍ FIRMY.

Určitě najdeme způsob, jak Vás zviditelnit. Dotazy zasílejte do redakce na e-mail:
kukatko@dobrich.cz, příp. rovnou objednejte zveřejnění inzerátu dle ceníku u zpracovatele inzerce: gabeva@volny.cz.

DOBŘICH s.r.o., Dobřichovice

nabízí možnost inzerce V DOBŘICHOVICKÉM KUKÁTKU
časopis vychází jako občasník, obvykle čtvrtletně
v březnu, červnu, září a prosinci

Ceník

- * A5 (celá vnitřní strana) 3 500 Kč
Celoroční inzerce 11.200 Kč (4x 2.800 Kč)
- * A6 (polovina vnitřní strany) 2 000 Kč
Celoroční inzerce 6 800 Kč (4 x 1700 Kč)
- * A5 (třetí strana obálky + PR článek) 5 000 Kč
Celoroční inzerce 16 000 Kč (4 x 4000 Kč)
- * A5 (zadní strana pro PARTNERA Dobřichovického Kukátka) 10 000 Kč. Celoroční inzerce 32.000 Kč (4x 8.000 Kč)

Partner získává zhotovení inzerátu zdarma, zveřejnění PR článku a příp. další dohodnuté výhody.

Formáty menší než A6 budou přijímány dle prostorových možností za smluvní ceny.

Nekomerční řádková inzerce zdarma!

Kontakt: Stanislav Mikeš, mob. 605 179 192,
e-mail: gabeva@volny.cz

DO ZIMY!

Milé čtenářky, milí čtenáři letošního posledního Kukátka, určitě jste si oddechli, že máme ten děsu i frašek plný podzim za sebou, že? Sotva jsme přežili názornou ukázkou, jak to může dopadnout, když žena mužům vládne a samu vládu položí, bezdnou myšlenkovou prázdnotu pseudokampaní a zoufalství toho, co politicky korektně my sami nazýváme volbami, už jsme museli být nechtěnými diváky sebevražedné show komiků a patlalů, kteří (Bože, chraň a nedopusť!) chtěli také spravovat naše věci veřejné. A pak ještě nějak skousnout nostalgii a podivnost vzpomínek na Velké listopadové sametové Převrácení ... Nebylo toho fakt málo ...

Ve všeobecné depresi z toho všeho lhaní a zatloukání a sebezpřesvědčování o tom, že přece snad něco má ještě smysl, hledali jsme pevný bod, jehož bychom se mohli zachytit, od něhož bychom se mohli nějak odrazit k lepšímu příští. Nastává přece Advent, dny zklidnění, reflexe, usebrání a těšení na vánoční radost. A teď to bude osobní, pardon: došlo mi to ve chvíli, kdy se objevila kamarádka z německé dálky a místo povídání o politice či o středověké literatuře přivezla CD s hudbou Johna Dowlanda a Henryho Purcella, navíc s milovanou a ctěnou sopranistkou Emmou Kirkby a loutnistou Jakobem Lindbergem. A já měnil za CD gambisty Petra Wagnera ... A tu mi došla zlatá a dobře profláknutá slova Leonarda Cohena *we are ugly but we have the music* (Chelsea Hotel No. 2), ano, máme hudbu a máme s ní hodně radosti, jež hojí duši. Znovu mi to došlo – a to se správně uzavřel neplánovaný kruh, když v neděli 24. listopadu ráno na ČRo 3 – Vltavě opakovali 1. část dávné a skvělé třídílné série Stanislava Předoty o Brittenově

trilogii chrámových parabol (*Curlw River, The Burning Fiery Furnace, The Prodigal Son*). Tesklivý zpěv bolesti šílené ženy, hledající a naleznoucí hrob svého dávno zmizelého syna, vrátil vše tam, kde je klidno, pokorno a opravdovo. Už se těším na další dvě neděle ... Mimochodem: věděli jste, že 22. listopadu by bylo bývalo skvělému musikantovi B. Brittenovi (1913 – 1976), jenž tolik věřil odkazu zmíněného H. Purcella, 100 let? A když už jsme u té musiky: víte, že 6. listopadu jsme vzpomněli 120. výročí úmrtí jiného skvělého musikanta, Petra Iljiče Čajkovského (1840 – 1893)? Nebo 26. 11. dokonce třísté výročí narození skladatele a varhaníka Jana Zacha (1713 – 1773)? A teď největší pecka: představte si, že 7. listopadu oslavila už sedmdesátiny dívka, s jejímiž písnickami naše generace rostla a věru nehrubla, kanadská písničkářka Joni Mitchell ... Ufff ...

No a do toho k Vám dorazilo ještě ke všemu zimní Kukátko. Poslední v tomto roce. Ale to není vše! Poslední ve svém 29. ročníku! Což nekompromisně znamená, že mu příští rok začne být 30! Ufff znova ...

Nicméně budme raději pragmatičtí a přízemní: co jsme pro Vás tentokrát připravili? Vzhledem k výše uvedenému, snažili jsme se toto Kukátko pojmout trochu jinak a jaksi pokorněji. Jistě jste si všimli, že se staví v bývalém křižovnickém statku. Už jsme o tom psali minule a dnes k tomu přinášíme pár zajímavých aktualit. Bližící se narození Jezulátka připomene malá úvaha o hvězdě či kometě. Dobřichovické spolky nezahálejí a Kukátko je rádo, že o tom může přinášet informace. Stejně tak o tom, jak se má k sobě duše a tělo, pokud jde o zdraví. Nabízíme Vám další díl série člán-

ků Jany Váňové o starých gruntech v centru Dobřichovic. V rubrice o osobnostech vrátíme se k příběhu autora, jenž tu s námi už mnoho let žije a také o nás a o Dobřichovicích píše. Toto číslo přináší víc informací z kultury. Je to logické, na podzim se toho hodně událo a bylo to zajímavé a pěkné. A navíc se chceme rozkročit více do regionu. A co by to bylo za Kukátko, kdyby v něm nakonec nebyly novinky o dobřichovických sportovcích, že? Tož Vám přejeme hezké čtení a zároveň klidný Advent a radostné a požehnané Vánoce.

J. Matl a redakce

Znovu děkujeme za všechny Vaše ohlasy a těšíme se na další. Na způsobu distribuce tištěné verze Kukátka se nadále nic nemění. Kromě tištěné podoby (na náklady vydavatele dojde do všech dobřichovických domovních schránek) rozesíláme Kukátko též elektronicky ve formátu pdf. Jakýkoliv nový zájemce může o tuto formu požádat. Naopak, nepřejete-li si Kukátko dostávat v elektronické podobě, samozřejmě Vás ze seznamu adresátů vyřadíme.

Pokud jde o elektronické verze příspěvků, posílejte je již jen na naši novou e-mailovou adresu kukatko@dobrich.cz. Dovolujeme si však požádat, abyste svůj text nijak speciálně neformátovali, ulehčí nám to naše vlastní zpracování textu. Rovněž nám usnadní práci, jsou-li zaslané příspěvky vykorigované a jsou-li co nejméně ve sporu s jazykovou normou. A pokud nám chcete opravdu udělat radost, pište, prosíme, slova kurs a diskuse se s. Děkujeme Vám za pochopení a na Vaše příspěvky a reakce se moc těšíme.

Vaše redakce

Zimní zastavení	5
Slovo redakce	6
Aktuality	8
Z našeho života	10
Spolkování	12
O zdraví	14
Rozhovor	17
Z historie	21
Osobnosti	28
Kultura	31
Sport	41

Dobřichovické Kukátko

Registrováno Ministerstvem kultury České republiky pod č. MK ČR E 12574.

Vydává Dobřich s. r. o., 5. května 3, Dobřichovice
IČ: 64827640.

Řídí redakční rada ve složení: Ing. Vladimír Bezděk, Doc. RNDr. Emil Calda, Ing. Daniel Havlík, JUDr. Pavel Kosatík, PhDr. Jiří Matl (předseda), Mgr. Jana Váňová.

Grafické zpracování: Žůrkovi studio (studio.zurkovi.com)

Tisk: Grafotechna Plus,

Lýskova 1594/33, Praha 13 – Stodůlky

Uzávěrka tohoto čísla 15. 11. 2013. Uzávěrka příštího čísla cca 15. 2. 2014. Kukátko vychází v první polovině března, června, září a prosince.

Adresa:

Jiří Matl, Strmá 139, 252 29 Dobřichovice
(kukatko@dobrich.cz)

Distribuuje zdarma v Dobřichovicích laskavou péčí poštovních doručovatelek a smluvních partnerů. Kukátko můžete také obdržet e-mailem ve formátu PDF a najdete je rovněž na Internetu v rámci stránky www.dobrichovice.cz nebo www.dobrich.cz.

Fotografie na titulní straně: Hynek Moravec

SOUTĚŽ

o titulní fotografie Kukátka stále pokračuje

Vážení čtenáři!

Pro titulní stránku tentokrát připravil fotografii fotografií pan Hynek Moravec. Poslal nám ji pro toto číslo, i když snímek pochází z roku 2010. Krásně ilustruje zimní atmosféru, takže o podobě úvodní stránky nebylo pochybností.

Náš experiment – soutěž o titulní fotografii pro náš čtvrtletník – tedy úspěšně pokračuje. V zásobě stále máme snímek stromu v parku s pracovním názvem Parkosaurus a na další fotografie se těšíme.

Pro autory a všechny další čtenáře: Neostýchejte se a pošlete nám průběžně další záběry z našeho okolí, neobvyklé pohledy na dění v Dobřichovicích či emotivní záběry míst, jenž všichni dobře známe. Nejhezčí fotografií vybere redakce Kukátka ke zveřejnění na titulu příštích Kukátek, a bude tak těšit nejen Vaši rodinu a známé, ale i širší veřejnost.

Neváhejte a své snímky pošlete na adresu manželů Žůrkových, kteří zpracovávají grafickou podobu Kukátka: info@zurkovi.com a zároveň také v kopii na redakční adresu kukatko@dobrich.cz, uveďte prosím Vaše jméno, místo, kde byl snímek pořízen, a datum vytvoření. Velikost fotografie musí být alespoň 3 MB. Rozhodně ji tedy pro posílání mailem nijak nekomprimujte. Uzávěrka soutěže pro jarní Kukátko bude cca 15. 2. 2014 (to již zahájíme vydáváním 30. ročníku Kukátka). Pro další čísla obecně vždy přibližně v polovině měsíce května, srpna a listopadu. Vaší tvorbě se meze nekladou, hlavním faktorem posuzování bude atmosféra korespondující s obdobím, v jakém Kukátko vychází. Takže ... vezměte foťák do ruky, otevřete oči a ukažte nám, jak vidíte Dobřichovice právě Vy.

Redakce

DOB CENTRUM

aktuální a plánovaná výstavba

V minulém čísle jsem popsal vývoj přestavby areálu od rekonstrukce jižního křídla bývalého statku čp. 3 se sálem Dr. Fürsta v roce 1998, přes projektování velkého kongresového a seminárního hotelu v letech 2007 až 2009, až po navržení současného víceúčelového areálu s bydlením, zmenšeným hotelem i prostorem pro sport a relaxaci. První etapa, byty k prodeji, bezbariérové byty pro seniorské bydlení k pronájmu,

několik nebytových prostor a podzemní garáže, tedy „dům pro všechny generace“, se již staví. Generálním dodavatelem je PORR a.s. Podrobnosti o projektu je možné najít na internetových stránkách projektu www.dobcentrum.cz i na stránkách investorské společnosti www.dob-invest.cz.

Součástí první etapy je nebytový objekt, v jehož přízemí by mohl vzniknout malý wellness, či fitcentrum (dispozice umožňuje i vy-

budování malého bazénu), v 1. patře jsou navrženy ordinace či rehabilitační prostory (toto podlaží by mohlo být součástí provozu v přízemí, stejně tak může být zcela samostatné), ve 2. patře jsou umístěny dva byty. Dům je nyní nabízen k prodeji jako celek, ale je možné koupit i každé patro zvlášť. Plánovanou druhou etapu projektu tvoří restaurace s předzahrádkou, hotel (22 pokojů, k nimž může patřit dalších 8 apartmánů) a několik zasedacích místností. V současné době hledáme případného spoluinvestora pro tuto část areálu.

Uživatelé Facebooku se v minulých dnech

měli možnost zúčastnit ankety související s výše uvedeným hotelem (www.mojeanketa.cz/pruzkum/216949699/). Jednalo se o součást bakalářské práce mé dcery Jany, která studuje 3. ročník vysoké školy oboru hotelnictví a turismus, a zvolila si toto téma s cílem přispět k něčemu konkrétnímu a smysluplnému, i když se sama dobřichovickému projektu věnovat nechce. Případní další zájemci o účast v anketě se průzkumu mohou zúčastnit na výše uvedeném odkazu.

D. Havlík

NOVÁ PRÁDELNA

Zelený ostrov

V centru Dobřichovic bude od ledna 2014 nabízet obyvatelům Dobřichovic a okolí své služby nově otevřená Prádelna Zelený ostrov. Prádelna bude fungovat jako sociální podnik a práci zde naleznou lidé se zdravotním znevýhodněním, především pracovníci s poruchami sluchu a neslyšící.

Prádelna Zelený ostrov bude sídlit ve stejné budově jako sál dr. Fürsta, a to v ulici 5. května 3, v centru města, kde v současné době v prostorách bývalého statku vyrůstá nový obytný areál.

Veřejnosti i firmám se zde bude nabízet praní a žehlení prádla, mandlování prádla a po domluvě i svoz a odvoz prádla.

Prádelna bude používat nejmodernější a nejšetnější technologie na praní, žehlení i mandlování prádla.

Sociální podnik Zelený ostrov, s.r.o., který bude provozovat prádelnu a žehlírnu, bude po dokončení stavby obytného areálu zajišťovat i další služby, hlavně pro obyvatele seniorských bytů. Bude se jednat o služby typu – úklid, zajištění nákupů, doprovod k lékaři a na úřady apod.

Krédem Prádelny Zelený ostrov bude kvalitně odvedená práce a vstřícný přístup k zákazníkům.

Ilona Bedrnová

Projekt Prádelna Zelený ostrov vznikl díky podpoře MPSV a Evropských sociálních fondů v ČR.

O HVĚZDĚ BETLÉMSKÉ

K symbolům Vánoc, kromě vánočního stromku, jesliček, kapra a koled vyhrávajících v tuto dobu v každém super i hypermarketu, patří také betlémská hvězda. Vznáší se nad kolébkou s malým Ježíškem a bývá doprovázena nápisem „Sláva Bohu na výsostech“ nebo „Pokoj lidem dobré vůle“. I když si myslím, že dobrou vůli jsem mívával vždycky, přesto jsem kdysi kvůli té betlémské hvězdě moc pokoje neměl. „Co je to za divnou hvězdu? Vždyť přece žádné hvězdy ohon nemají!“, otravoval jsem jednou o Vánocích rodiče. A když mi otec řekl, že to je kometa neboli vlasatice, která se čas od času na obloze objeví, tak jsem se s tím spokojil, i když jsem pořádně nevěděl, co to ta kometa neboli vlasatice vlastně je. A taky mi řekl, že v dávných dobách se lidé domnívali, že příchod komety je špatné znamení, které ohlašuje příchod neblahých událostí, jako třeba že vypukne cholera a mor, nebo že bude vojna. Nicméně nějaké pochybnosti týkající se betlémské hvězdy zůstaly, protože se mi zdálo, že je divné spojovat narození Ježíška s kometou, která přináší zkázu a zmar. Jak se to tedy s betlémskou hvězdou vlastně má – je to hvězda nebo kometa?

V evangeliu podle Matouše (podle upraveného kralického textu z roku 1613) je psáno: *Když se pak narodil Ježíš v Betlémě Judově za dnů Heródesa krále, aj, mudrci od východu slunce přišli do Jeruzaléma, řkouce: Kde jest ten narozený král Židovský? Neb viděli jsme hvězdu jeho na východu slunce a přišli jsme, abychom se klaněli jemu. To uslyšev Heródes král, zastránil se, i všecken Jeruzalém s ním. Tehdy Heródes, tajně povolav mudrců, pilně se jich vyptával, kterého by se času hvězda ukázala. A když je propouštěl do Betléma, řekl: Jdouce, vyptejte se pilně na to dítětko; a když naleznete,*

zvěstujte mi, ať já přijda, pokloním se jemu. Oni pak vyslyševše krále, jeli. A aj, hvězda, kterouž byli viděli na východu slunce, předcházela je, až přišedši, stála nad místem, kde bylo dítětko. A uzřevše hvězdu, zradovali se radostí velmi velikou. I všedše do domu, našli dítětko s Marií, matkou jeho, a padše, klaněli se jemu. (Matouš 2,1-11 – pozn. red.)

Všimněme si nejen velkého množství přechodníků, které už ze současné češtiny skoro vymizely, ale hlavně toho, že se v této ukázce mluví o hvězdě, a to bez jakéhokoli přívlastku; kdyby šlo o kometu, tj. o hvězdu se zářícím ohonem, evangelista by to určitě zaznamenal. Další důvod, proč hvězda betlémská nemohla být kometa, je ten, že podle všech tehdejších údajů o nebeských znameních žádná kometa v době Ježíšova narození se nad Betlémem nenacházela. Uvědomíme-li si ještě, že na starých zobrazeních betlémské scény je vždycky jenom „pouhá“ hvězda bez ohonu, docházíme k závěru, že nad jesličkami by žádná kometa být neměla. Odkdy a proč se tam však místo „pouhé hvězdy“ začala objevovat?

Dneska se má za to, že se o to přičinil italský malíř a architekt Giotto di Bondone (asi 1266 – 1337), který v padovské kapli na fresce Klanění tří králů místo betlémské hvězdy zobrazil jasně zářící kometu. Údajně ho k tomu inspirovala známá kometa Hallejova, jejíž návrat v roce 1301 byl vskutku impozantní – její ohon zabíral téměř polovinu oblohy. (Uvedme pro zajímavost, že na umělcovu počest název Giotto dostala kosmická sonda, která byla k Halleyově kometě vyslána v roce 1985.) Tento Giottův nápad nahradit betlémskou hvězdu kometou se velmi rychle ujal a postupně se rozšířil po celé Evropě. A tak na většině našich bet-

léům máme kometu neboli vlasatici; mám dojem, že se tam vyjímá docela dobře. Můžete ji vidět i nad jesličkami Krýzova betlému, jehož více než tisíc postav, z nichž kolem jednoho sta je pohyblivých, se na ploše několika desítek metrů čtverečních nachází v muzeu v Jindřichově Hradci. Jeho tvůrce, jindřichohradecký měšťan Tomáš Krýza (1838 – 1918), na něm pracoval skoro celý život a určitě netušil, že jeho dílo bude zapísáno do Guinnessovy knihy rekordů. Uvedme ještě pro úplnost, že v evangeliu podle Lukáše se o žádné betlémské hvězdy nepíše. Právě se v něm: *A pastýři byli v krajině té, na poli nocující, a stráž noční držice nad svým stádem. A aj, anděl Páně postavil se podlé nich, a sláva Páně*

osvítla je. I báli se bázní velikou. Tedy řekl jim anděl: „Nebojte se; nebo aj, zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu. Nebo narodil se vám dnes spasitel, kterýž jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto bude vám za znamení: Naleznete nemluvnětko, plénkami obvinuté, ležící v jeslech.“ (Lukáš 2, 8-12 – pozn. red.) Asi budou všichni souhlasit s tím, že na tom, zda nad dnešními jesličkami září hvězda nebo kometa, vůbec nezáleží; dívat se na toto znamení jako na astronomický objekt nemá smysl. Hvězdu nad jesličkami (ať s ohonem nebo bez ohonu) chápeme většinou jako symbol naděje, že stejně jako ukázala cestu mudrcům od východu, ukáže ji i nám.

HgS

NENECHTE SE ODRADIT, jde o příjemné chvíle

O kurzech pro seniory, pořádaných rodinným centrem Fabiánek, jste se mohli dočíst v několika předchozích číslech. Tentokrát vám přinášíme krátký rozhovor přímo se studentkou počítačových kursů a virtuální university 3. věku, paní Mgr. Janou Gemperlovou.

V hodinách našich kursů se spolu setkáváme již nějaký ten pátek, a tak vím, že jste velmi aktivní. Co Vás vedlo k tomu, že jste si k aktivitám nejen v Sokole přibrala ještě počítačové kursy a posléze studium university 3. věku?

Navštěvuji již pátý kurs počítačů ve Fabiánku. Po prvním jsem chtěla přestat, ale na doporučení svých dětí pokračuji. Jsem velmi spokojena. Koupila jsem si nový počítač, zavedla Internet a začalo mě to bavit. Také jsem ráda, že mám svůj e-mail. Na srazech s bývalými žáky se necítím pozadu. Dnes téměř všichni tyto znalosti mají a já se necítím v tomto směru ngramotná. Naopak mně i radí a při dotazech rád pomohou. Myslím, že není nikdy pozdě. Cvičím si paměť hlavně studiem university. Tam využívám znalosti z počítačových kursů, protože toto studium je přes počítač. Zkrátka chci i toto dohnat.

Využíváte to, co se v kurzech nebo na universitě naučíte, i v běžném životě?

Ano, vyhledávám na Internetu informace, zprávy, aktuality, ukládám si fotky, přehrávám si videa a chtěla bych napsat knížku pro své děti o mém životě a dětství. Stále si ve své počítačové gramotnosti moc nevěřím. Jako ti mladší se to asi už nenaučím, ale učím se stále.

Jak vnímá fakt, že zase „chodíte do školy“, Vaše rodina a okolí?

Moji blízcí, synové a jejich rodiny, jsou rádi, že mám dalšího koníčka a úkoly z kursů vítají. Také mi radí při problémech. Někteří známí mi říkají, proč se trápím, když už si skoro nic nepamatuji, ale já si z toho nic nedělám.

Je nějaké doporučení, které byste vzkázala těm, kteří třeba uvažují o tom, že by navštěvovali nějaký kurs pro seniory, ale ještě váhají?

Nenechte se odradit, setkáte se s přáteli, získáte zajímavé poznatky, instruktoři jsou úžasní, mladí, klidní a jde o příjemné chvíle a je to pro vás nová povinnost, která vás nenechá přemýšlet o nemocech a o tom co bude, až to nepůjde. A nezapomínejte na pohyb, cvičení, své koníčky. Senioři i v našem Sokole mají své hodiny a aktivity. Podle hesla „Ve zdravém těle zdravý duch!“ Nejhorší je nedělat nic.

MALÉ CVIČENÍ NA PROTAŽENÍ MOZKOVÝCH ZÁVITŮ

1. procvičení krátkodobé paměti

Následující tabulku si prohlížejte po dobu asi dvou minut a snažte se zapamatovat si z ní maximum informací. Pak vyplněnou tabulku zakryjte a do prázdné doplňte vše, co si vybavíte z paměti.

opice	královna	lopatka
guma	dům	žárovka
strom	talíř	stožár
polštář	slepice	jezíčko

2. procvičení asociativního myšlení

Doplňte druhou část předkládaného slovního páru ve významu ustáleného slovního spojení:

Příklad: Kost a ? (kůže)

Krev a ?

Chléb a ?

Nebe a ?

Pýcha a ?

Rub a ?

3. procvičení koncentrace

Která slova se skrývají v přesmyčkách?

díznek

krmve

zafloe

brakatnáke

olnoke

Řešení:

2. Krev a mlíko, chléb a hry, nebe a dudy, pýcha a pád, rub a líc

3. zedník, mrkev, fazole, karbanátek, koleno

Připravila: Hana Habartová

BAREVNÝ STROM denní klub pro seniory v Dobřichovicích

Stáří s sebou přináší (stejně jako celý život) nejrůznější nové situace. Po mnoha letech dennodenního docházení do zaměstnání může být příjemnou změnou odchod do důchodu, kdy přibude čas na vnučata, koníčky a přátele. Když ale stáří nabírá ještě více na síle, klouby bolí o něco víc, hlava si pamatuje o něco méně, mladší členové rodi-

ny se stávají nepostradatelnými pomocníky ve stále více situacích. S láskou pomáhají svým rodičům či prarodičům, ale často je pravidelná dlouhodobá péče o seniora psychicky náročná pro obě strany.

V samém centru Dobřichovic se proto chystá otevření denního klubu pro seniory, který ponese jméno Barevný strom.

V útulných prostorách přízemí centra Ganesha v Palackého ulici vznikne místo pro seniory, kteří buď žijí sami a uvítali by

BAREVNÝ STROM
denní klub pro seniory

společnost během dne nebo pro ty, kteří již nemohou být z nějakého důvodu delší dobu sami doma. Od února 2014 bude každý všední den pro seniory připraven program, jehož součástí bude protahovací cvičení, trénování paměti, musiko- a arteterapie. Jemnou i hrubou motoriku budeme procvičovat také s pomocí dalších ergoterapeutických metod. Velký důraz budeme klást na podporu samostatnosti každého klienta.

Klub bude možné navštěvovat pravidelně buď každý všední den, nebo v jednotlivé dny či půldny. Inspirací jsou nám v tomto směru soukromé školky pro děti. Každá rodina si tak může zvolit dny a časy, které jí nejlépe vyhovují.

Podrobnější informace najdete na stránkách www.barevnystrom.cz, případně můžete psát na e-mail barevnystrom@seznam.cz nebo volat na tel. 603 383 523.

Hana Habartová

MÍT ČI NEMÍT DÍTĚ?

Centrum komplexní péče Dobřichovice (dále CKP Dobřichovice) podporuje unikátní projekt Živá radost pro přirozené a zdravé početí. 5. dubna 2014 se v CKP Dobřichovice uskuteční druhý ročník odborné benefiční konference, tentokrát na téma vědomé volby stát se nebo nestát rodičem. V následujícím textu najdete i rozhovor s patronkou projektu Živá radost MUDr. Helenou Máslovou: *Přirozenému početí brání naše otupené instinkty.*

První uplynulý ročník benefiční akce s názvem Den pro Živou radost otevřel tabuizované a dosud opomíjené téma vědomé přípravy na přirozené početí. Veronika, jedna z účastnic akce, se svěřila se svými

dojmy: *„Vyzkoušela jsem všechny možné metody pro to, abych otěhotněla - zatím neúspěšně. V průběhu Dne pro Živou radost v Dobřichovicích jsem si uvědomila několik podstatných věcí - především o sobě, a velmi*

za to děkuji. Myslím, že to byl jeden z nejdůležitějších dní v mém životě a touhu po rodině rozhodně nevzdávám.“ Mgr. Jana Týkalová, ředitelka CKP Dobřichovice, poznamenala: *„Nejsilnější dojem na mě udělalo, jakým způsobem se v průběhu konference vytvořil velmi otevřený a bezpečný prostor, ve kterém se prolínaly lidské a profesionální zkušenosti vztahující se k tématu početí. Akci považuji za velmi smysluplnou.“*

Druhý ročník odborné konference pro laickou i odbornou veřejnost je naplánován na 5. dubna 2014. Naváže tématem Mít či nemít dítě. Na jednu stranu se bude dotýkat přípravy na rodičovství a na stranu druhou i rozhodnutí dítě nemít. Konference bude opět benefiční, prostředky na ní získané půjdou ve prospěch Živé radosti.

Program dubnové konference je připravován, nicméně už dnes je jasný záměr zabývat se kontroverzními tématy, jako jsou práva a povinnosti registrovaných partnerů ve vztahu k dítěti, antikoncepce z pohledu psychogynekologie či uvědomění si radosti v každodenním životě (i bez dítěte). Dále budou mít prostor muži v přednášce z oblasti andrologie (oboru, který se zabývá dysfunkcí mužské reprodukce). Čas bude věnován i kraniosakrální terapii v péči o matku a dítě. Účastníci konference získají nejen nové a zajímavé informace, ale také jiný pohled na svou životní situaci, možnost lépe procítit své tělo a vnímat jeho skutečné potřeby.

Níže je uveden úryvek z rozhovoru Přirozenému početí brání naše otupené instinkty. Rozhovor vedla Mgr. Iveta Kučerová (základatelka projektu Živá radost) s MUDr. Helenou Máslovou (patronkou projektu Živá radost).

Dokážete si představit sama sebe v roli, kdy toužíte po dítěti, a nedaří se vám otěhotnět? Co byste poradila ženám v takové situaci?

Měla jsem štěstí, že jsem založila rodinu hned z kraje devadesátých let. Stihla jsem si odcestovat svou porci komunistické frustrace včas, obrovský vliv na mě měla půlroční cesta po Indii a tři měsíce v Číně, kde jsem neplánovaně otěhotněla a zažila samovolný raný potrat a dostala se tak do místní porodnice. Dodnes mám schovanou těhotenskou průkazku v čínštině. To mě motivovalo po návratu založit rodinu v době největšího propadu porodnosti - tehdy lidé měli jiné věci na práci, než utírat dětem zadky. Kdybych tehdy nasadila výkřik modernosti - antikoncepci a nechala se pohltit životním stylem vznikajícího informačního věku, získala bych hned několik reprodukčních nevýhod - vysokoškolské vzdělání, sedavé zaměstnání u PC, vyšší věk, příliš mnoho času v interiéru a málo pobytu venku, elektromagnetické pole mobilních operátorů a pravděpodobně i horší spermioqram mého workoholického muže. Je velmi pravděpodobné, že bych měla reprodukční problémy.

Co je to vlastně přirozené a co vědomé početí?

Není to pro mě totéž - přirozené početí nastává, když se setkají a protnou dvě energie. Nemusí to být plánované, ani chtěné, spíš je to tak, že něco tady a teď zafunguje. Vědomé početí je pro mě výsledkem přípravy, cesty a usilování, které může a nemusí být přirozené.

Jakým způsobem lze záměr přirozeného početí podpořit? Jakou metodou, životním stylem, změnou?

To je velmi široká otázka. K přirozenému početí vedou cesty, které respektují naši pudovost a biologické potřeby. Naopak mu brání všechno, co otupuje a oslabuje naše instinkty - například antikoncepce a celý postmoderní životní styl, to, co nás formuje do nepřirozenosti a snižuje schopnost reprodukce. Takže to základní je umět dobře naslouchat tělu a jeho projevům. K nepřirozenému početí vede jiná cesta, kdy je třeba se podrobit systému a respektovat okolnosti, které z toho vyplývají - ale i tato cesta může být úspěšná.

Co vám osobně dělá živou radost?

Pro mě je radost, pokud se člověku na jeho životní cestě podaří přeměnit svou energii na něco užitečného a dobrého. Já jsem si vždycky přála mít domov a žít v rodině. Měla jsem představu, která se mi velmi těžce prosazovala. Musela jsem o ní bojovat a nakonec přijmout to, že se skuteční trochu jinak, než jsem si myslela. Když jsem ale pak viděla své děti, jak se brouzdají ranní rosou a těší na snídani – tak jsem si uvědomila, že tohle je pro mě živá radost – nikoliv porodit děti, ale dokázat obstarat někomu druhému dobrý domov.

MUDr. Helena Máslová se věnuje psychogynekologii, ženskému zdraví a reprodukci z pohledu celostní medicíny. Je zakladatelkou Centra psychosomatické péče, členkou České lékařské komory a matkou tří dětí. Psychosomatika je lékařský obor, který se zabývá souvislostmi mezi stavy duše (psyché), těla (sóma) a vlivy životního prostředí. Bolest, nemoc i vnitřní nepohoda

jsou podle MUDr. Máslové informace, kterými k nám tělo promlouvá. Chceme-li se cítit lépe, je naším úkolem snažit se porozumět jeho řeči, a ne umlčovat symptomy. Chronické gynekologické obtíže, funkční neplodnost, poruchy menstruačního cyklu a sexuálního prožívání obvykle dobře reagují na psychosomatickou léčbu.

*Mgr. Iveta Kučerová a Mgr. Hana Sladká
Autorka rozhovoru:
Mgr. Iveta Kučerová*

Kontakty:

Mgr. Iveta Kučerová: iveta.kucerova@centrum.cz, 603 152 194

Mgr. Hana Sladká: hana.sladka@ckp-dobrichovice.cz, 774 703 534

Aktuality k nadcházející konferenci Mít či nemít dítě sledujte na stránkách

www.ckp-dobrichovice.cz nebo pište na hana.sladka@ckp-dobrichovice.cz

Víc informací o projektu Živá radost a celé znění rozhovoru s MUDr. Máslovou najdete na www.zivaradost.cz.

ZIMA - MATKA

vyspíš se do sladka

Naši předkové měli rok přirozeně rozdělen vegetačními obdobími, činností na polích a kolem hospodářství. Když přišly krátké zimní dny a ustaly venkovní práce, o to více se odpočívalo, předlo, leželo za pecí ... spalo. Jak napovídá i stará pranostika.

Dnes si tyto přirozené rozdíly mezi dobou dlouhých a krátkých dnů uměle stíráme. Celý rok jsme nuceni ke stejnoměrné aktivitě, někdy přerušené pár dny dovolené, pracujeme ráno i večer, někdy i dlouho do noci. Večer již nikdo nechodí „spát se slepicemi“. Uměle si prodlužujeme dny osvětlením, televizí, elektronikou.

To však má i svůj neblahý vliv – vliv na produkci „hormonu spánku“. Je jím hormon melatonin, který potřebujeme k dobrému usnutí a efektivnímu spánku. Jeho hladina během dne přirozeně kolísá, roste navečer. Avšak produkci melatoninu může zbrzdit až zastavit umělé osvětlení, zejména svítící do obličeje. Když se k tomu přidají negativní zprávy, kterých jsou média plná, může se rozvinout porucha spánku s dalšími psychickými následky – se stavy úzkosti, zhoršené obratnosti i jiné psychické obtíže.

Proto je důležité, pokusit se uchovat si pravidelný rytmus spánku a neponocovat. Nesví-

tit si těsně před spaním do obličeje světlem televize, monitoru ... Nevěnovat se negativním zprávám a filmům plným zla a násilí. Chodit spát ve stejnou dobu a spánek nešdit. Dopřát si, zejména nyní, v tmavém období roku, večerní oddech, zklidnění, poslechu hudby, klidné přitnutí, nebo ticho. Advent nám k tomu nabídne dobré příležitosti.

Pokusme se trochu zvolnit – vysadit, o něco více spát a nestydět se za to. Tak o něco lépe přečkáme zimu. Prostě – vyspěme se do sladka. :-)

*MUDr. Věra Dudková
praktická lékařka pro dospělé, Dobřichovice
www.praktikdobrichovice.cz*

STROM ŽIVOTA

roste už přes 20 let

Rozhovor s Martinem Součkem, majitelem prestižního nakladatelství Arbor vitae.

Kdysi platilo, že nejkrásnější a nejvýpravnější knihy o výtvarném umění vycházely v Odeonu. Když se v devadesátých letech tento podnik rozpadl, jevílo se to jako největší polistopadová rána české knižní kultuře, jakou bylo možné si představit. Už se zdálo, že vydávání uměleckých publikací pro náročné a kultivované čtenáře bude napříště jenom věcí šťastné náhody. Objevil se však nakladatel, který nejenže dokázal na někdejší špičkovou vydavatelskou kvalitu navázat, ale pozdvihl ji ještě výš. Když se ty stovky knih nakladatelství Arbor vitae (<http://www.arborvitae.eu/>), z nichž většina u nás nemá konkurenci, dnes postaví vedle sebe, zdá se až neuvěřitelné, že většina z nich vznikla z iniciativy jednoho a téhož člověka. Který navíc žije v Řevnicích.

Martine, jak jste se dostal ke knížkám, navíc krásným?

Odmalička jsem byl velký čtenář. Doma jsme měli pár slušných knížek, ale žádná opravdová knihovna to nebyla. Tu jsem si začal

budovat až od svých šestnácti let, když jsem začal obcházet antikvariáty. Strašně mě bavilo poslouchat tam útržky hovorů návštěvníků, kteří se evidentně v knihách vyznali. Díky tomu jsem i já tenkrát začal sbírat Florianovu Starou Říši a postupně jsem k tomu přibíral další edice.

Další etapou bylo, když jsme za totáče začali „vydávat“ vlastní knížky: většinou jsme cyklostylovali různé překlady ze Západu. Definitivně mě ke knížkám přivedlo, když jsem po revoluci založil kulturní nadaci, z jejichž mnoha směrů činnosti nakonec jeden, bylo to nakladatelství, převážil. Byl to výsledek mého přátelství s ředitelem náhodské galerie Honzou Kapustou, malířem Jiřím Mědílkem a pár dalšími kamarády. První knížky tenkrát ještě vyšly pod hlavičkou nakladatelství Maur (podle knihkupce Pavla Maura). První byl Rainer Maria Rilke v překladech Holana a Reynka, po něm přišla básnička Suzanne Renaud nebo básník Georg Trakl ... V roce 1992 jsem si založil své nakladatelství Arbor vitae.

Ten latinský název znamená v českém překladu Strom života. O tomto zdroji životní síly se mluví skoro ve všech starých kulturách. Měl propojovat tři světy: skrytý (podzemní), viditelný (pozemský) a ideální (na nebi). Například v novozákonní knize Zjevení se mluví o životodárném stromu, který dává úrodu dvanáctkrát do roka a jeho listí má léčivou moc, účinnou pro všechny národy světa. Byl to důvod, proč jste si vybral právě tenhle název?

Byla to vlastně skoro náhoda. Jednou jsme byli s kamarády na výletě v Českém středohoří a v roudnickém klášteře jsem ten strom uviděl vyobrazený ve štuku. Vyfotili jsme si ho a udělali jsme podle něho, v dřevorytu, logo nakladatelství, které občas používáme ještě dnes.

O tom, že chcete vydávat knihy o umění, jsi věděl od začátku?

Rodilo se to spíš postupně. Jako všichni po listopadu 1989 jsme se snažili rychle vydat, co dříve vycházet nemohlo - v našem případě to byl třeba filosof Martin Buber nebo ruský křesťanský myslitel Nikolaj Berďajev. Znal jsem ale taky hodně výtvarníků před rokem 1989 všelijak pronásledovaných, šlo většinou o autory, kteří studovali na výtvarných školách brzy po válce a vlastně nikdy později nemohli svobodně vystavovat: lidi, jako byli Stanislav Kolibal, Zdeněk Palcr a Miloš Chlupáč, všechno sochaři, nebo malíř Stanislav Podhrázký... Jako prvnímu z nich jsme v roce 1993 ještě v Náchodě vydali katalog malíři Václavu Boštíkovi. Po něm následovaly další, postupně čím dál tím větší knihy. Vždycky jsme uspořádali výstavu a k ní vydali publikaci, tak to většinou děláme dodnes.

Od většiny nakladatelů jste se od začátku lišili vysokou odbornou kvalitou. Jak jste jí v devadesátých letech, v době zmatení krizí, tak rychle dosáhli?

Měl jsem štěstí, že pan Kolibal, který sám dělal grafické úpravy knih a spolupracoval s námi, znal většinu bývalých redaktorů Odeonu, špičkového

nakladatelství umělecké literatury, který v té době zrovna zanikal. Seznámil mě s nimi. Většinou šlo o lidi o jednu dvě generace starší než já, kteří mě ale fascinovali tím, jak k sobě byli nároční. Jejich zásluhou se nám vyhnuly některé chyby, které by nás jinak asi neminuly.

Naučili jsme se od nich, jak se vybírají dobří autoři, jak se dělá kvalitní redakce. Začali jsme hledat pro každé téma jiný, adekvátní obsahový i formální přístup. Přestože každá naše kniha je co do volby vazby, papíru nebo tisku jiná, sjednocuje je všechny výtvarný názor.

Jak dlouho se rodí tak náročné knihy, jako třeba ta o Gabrielu von Max, německém podivínském malíři původem z Prahy - jedna z mnoha, se kterou jste zabodovali v soutěži o Nejkrásnější knihu roku?

S koncepcí přišli autoři knihy Aleš Filip a Roman Musil. Znal jsem von Maxovy obrazy z českých sbírek nebo z mnichovské Pinakotéky, ale v té knize se nakonec objevil obrazový materiál, shromážděný z celého světa. Práce, spočívající v nekonečném redigování textů a shánění textových a obrazových podkladů, trvala tři roky. K výsledku podstatně přispěl i Robert V. Novák, kterého dnes pokládám za vůbec nejlepšího českého knižního grafika... Ale taková délka přípravy knihy u nás není ničím výjimečným. Když jsme s Otto M. Urbanem chystali knihu a výstavu V barvách chorobných (o fenoménu české dekadence), zabralo to od nápadu k realizaci jedenáct let.

Dnes jste asi nejúspěšnějšími sběrateli cen mezi českými nakladateli. Třeba v soutěži o Nejkrásnější knihu roku působíte, jako byste občas soutěžili v jiné váhové kategorii než ostatní. Kdy to začalo?

V roce 1998 jsme poprvé získali ocenění za naši edici De arte. Dodnes je to naše vlajková řada, brzo vyjde už její třicátý titul. Vydáváme v ní texty významných světových malířů, sochařů a architektů, které můžou sloužit jako klíč k jejich dílu. Edice je ojedinelá i tím, že až na

výjimky do ní nepřebíráme texty ze zahraničí, ale edičně si je připravujeme sami. V každé knize jeden umělec vysvětluje své pojetí tvorby. Mám radost, když vidím, že se knížky z té edice čtou třeba mezi dnešními studenty Akademie výtvarných umění.

Mimo vydávané knihy se zájmu publika těší i výstavy, na kterých se podílíte odborně i produkčně. V poslední době to byla třeba zmíněná výstava V barvách chorobných - Idea dekadence v českém umění 1880-1914 v pražském Obecním domě, nebo dvě výstavy, které byly k vidění v Rudolfinu: Tak pravil LaChapelle a Decadence Now - Za hranicí krajnosti. Ale když se vrátím k vašim knihám: Zdá se mi, že nejvíc chvály předloni sklídila výpravná monografie Andy Warhol a Československo.

Určitě to byla unikátní kniha, která zmapovala české a slovenské vztahy k Warholovi i Warholův vztah k vlasti jeho předků. Michal Cihlář a Rudo Prekop, kteří knihu připravili, na ní dělali neuvěřitelných dvaadvacet let a shromáždili do ní vedle textů na dvanáct set fotografií a nejrůznějších unikátních dokumentů. Ačkoliv kniha byla dost drahá, stále přes dva tisíce korun, brzy se vyprodala.

Mají dnes knihy o umění u nás dostatečné obecenstvo? Vyplácí se jejich vydávání?

Spíš je to radost, kterou je možné dělat sobě i druhým s využitím všech možných grantových podpor. Z prodejní ceny knihy si totiž polovinu bere distributor, patnáct procent spolkne DPH a to, co zbude, na úhradu autorských, redakčních a výrobních nákladů nestačí. Přitom si zároveň spousta lidí nemůže dovolit tyto knihy koupit. Mojí touhou, dnes již naplněnou, bylo otevřít malé knihkupectví nebo spíš výdejnu knih, podařilo se to v Galerii Jaroslava Fragnera na Betlémském náměstí, kde Arbor vitae může prodávat svou produkci bez knihkupeckého rabatu: studentům a všem dalším lidem, kteří mají hluboko do kapsy.

Mluvil jste o tom, že jste za začátku vyplňovali různé vydavatelské mezery. Podařilo se to? Vydal jste všechny základní věci, které jste vydat chtěl?

Nevydal a není to ani možné, člověk pořád objevuje věci, které neznal, autory pozapomenuté nebo ty, kteří přicházejí s něčím úplně novým. Každý rok přinášíme dva tři takové knižní objevy, letos to bude například monografie Vlasty Vostřebalové, jedné z neoriginálnějších českých malířek v době mezi světovými válkami. Kniha vyjde v edici, která se zabývá ženami ve výtvarném umění a kterou pro nás chystá Martina Pachmanová.

Ale nechci, aby to vypadalo, že se soustředíme jenom na monografie. Stejně jako vydáváme knihy o výrazných umělcích, zajímáme se i o jisté fenomény výtvarného umění nebo o klíčové časové úseky. Za zvlášť zajímavou knihu a výstavu tohoto typu pokládám průlomové Roky ve dnech, kde Marie Klimešová úplně novým způsobem představila umění vroubené letopočty 1945 - 1957, zjednodušeně do té doby vnímané jako „padesátá léta“. Podobně novátorsky podle mě Hana Rousová se svým kolektivem pod názvem Konec avantgardy pojednala období let 1938 - 1948.

Ke kterému období v dějinách umění máte vy sám nejsilnější vztah?

Mě odjakživa nejvíc přitahoval přelom devatenáctého a dvacátého století, roky 1880 - 1914. Vždycky mě fascinovali symbolistní a fantaskní umění té doby, měl jsem a mám potřebu se jim obklopovat. Jsem proto rád, že se Arbor vitae k tomuto období opakovaně vrací. Po výstavách a monografiích V barvách chorobných (o fenoménu dekadence) a Neklidem k Bohu (o náboženském umění té doby) příští rok vydáme knihu o českém symbolismu s názvem Tajemné dálky. Je to paradox, ale podobná kniha u nás nikdy nevyšla. A určitě by mě zajímala kniha o symbolismu jako o směru, který ve své době překročil české hranice a stal se stylem výtvarně sjednocujícím celou střední Evropu. Před rokem 1914 umělci obdobně ztvárňovali lidské pocity, ať už pocházeli z Čech, Polska, Maďarska nebo Pobaltí. Ta doba

v sobě dodnes nese velký potenciál, proto se jí v budoucnu budeme určitě trvale věnovat.

Čím vás právě symbolismus přitahuje?

Žiju tím uměním už delší dobu, obklopil jsem se jím taky jako sběratel. Jan Švankmajer mi před mnoha lety zpřístupnil ideu kunstkomory, naplň muzea naplň soukromé sbírky, kde se shromážděné umělecké artefakty instalují v zajímavých souvislostech... A já mám dnes takovou malou kunstkomoru doma. Obrazy a sochy z počátku minulého století, které jsem shromáždil, konfrontuji s africkým uměním a českým art brut, ty věci ke mně mluví a já zpětně mluvím k nim, stále je to zajímavý dialog.

Sám sbíráte umění už spoustu let. Co je základním pocitem sběratele? Radost z přírůstků, nebo trýzeň, protože ještě vic zajímavých děl sběrateli uniká?

Ze začátku jistě převažuje trýzeň, časem se však člověk stává svobodnější. Podstatou věci celou dobu zůstává jakási obsese, potřeba obklopovat se jistými věcmi. Navíc je to koníček dost drahý, člověk musí sám sebe hlídat, aby nespadol do finanční pasti.

Nemáte chuť dělit se o radost ze svých sbírek taky s ostatními?

Moje sbírky už dávno přerostly kapacitu mého domu. Takže jsem hledal možnost, jak podstatnou část z nich vystavit. S přáteli a kolegy z naší nadace jsme před deseti lety koupili zanedbanou budovu zámku v Bukové u Příbrami, kterou od té doby rekonstruujeme se záměrem vytvořit tam stálou expozici českého symbolistního umění. Zároveň tam vybudujeme rezidenční centrum. Bude plnit více funkcí, vznikne tam mimo jiné velká knihovna, depozit výtvarných děl, ateliéry, svobodný prostor pro lidi různých profesí, ve kterém budou moci bádát i tvořit. První část expozice chceme otevřít už v příštím roce.

Jak jste se vlastně stal obyvatelem dolního Poberounčí?

Je to zvláštní, ale stalo se to zásluhou ruské básničky Mariny Cvetajevové. V první polovině dvacátých let, na útěku před bolševiky a předtím, než přesídlila do Paříže, žila Cvetajevová nějakou dobu v Horních Mokropsích, ve Všenorech a na Jílovišti. Její dílo i život mě zajímá, surrealisticky řečeno jde o iniciační setkání. Šel jsem po jejích stopách krajem, v kterém u nás kdysi žila - a brzy z toho vznikla taky moje touha bydlet tímto směrem. Když se pak náhodou naskytla možnost získat dům v Řevnicích výměnou za můj panelový byt v Praze, neváhal jsem ani chvíli.

V poslední době se, pokud vím, zabýváte ještě německým uměním původem z českých zemí ...

To taky souvisí s mým hlavním zájmem o období let 1880 - 1914. Můj zájem o symbolistní umění mě už před lety svedl dohromady se sochařem Zdeňkem Preclikem, který je velkým znalcem německého umění původem z Čech a z oné doby. Začal jsem ho navštěvovat, přibližoval mi další jména, odkrýval stále nové vrstvy té zvláštní tehdejší česko-německé umělecké symbiózy. Vzniklo z toho hluboké a pro mě důležité přátelství. A při tom jsem pochopil, že naše dějiny výtvarného umění, tak jak se dosud vyprávějí, jsou torzovité, protože vytěšňují ven zcela zásadní německou přítomnost. Ještě za první republiky u nás přece existovaly německé výtvarné školy, čeští výtvarníci vystavovali společně s německými, čeští umělci se hlásili k různým německým vlivům. Teprve později vznikla tendence tyto vlivy potlačovat. Zatím prvním naším výsledkem na tomto poli je výstava Mladí lvi v kleci, která je do konce roku k vidění v Oblastní galerii výtvarného umění v Liberci. Vydali jsme k ní stejnojmennou monografii. Poprvé se tam důkladně a s mnoha souvislostmi představuje německo-česká výtvarná scéna první republiky. A další výstavy a knihy pojednávající o německém umění z českých zemí budou následovat, chceme se tomuto tématu trvale věnovat trvale, vnímám to jako nápravu velké historické křivdy.

Pavel Kosatík

OSUDY SELSKÝCH GRUNTŮ v Dobřichovicích

Tentokrát si přiblížíme život na statku č. 10 na rohu ulice 5. května a ulice Vítovy a potom zamíříme na protější stranu ulice 5. května do statku č. 44.

Pozn. redakce: statek čp. 10 byl vyznačen na snímku na str. 19 podzimního Kukátka; statek čp. 44 sousedí s tamtéž vyznačeným čp. 45

Grunt Hubaczkovský č. 10

„Statek tento byl odedávna svobodný aneb nápravnický. Dávno před válkou třicetiletou seděl na něm Vodič z Turska, poddaný špitálský, je muž říkali Hubaczek (v novodobém přepisu Hubáček - pozn. red.). Dostal se na grunt v časích poněkud ještě šťastných a měl se hrubě dobře. Potom přišli časové zlé, vojenství a umřel on i jeho žena. V 16. stol. byl majitelem statku Matuš Hubaczek, po něm Valentin a Adam. Po jeho smrti ujal se gruntu Jiří Hubaczek. R. 1619 přiznal se k jeho pozůstalé vdově Vavřince Šana z Turska. Ujal se též starodávnoho výsadního šenku. Po něm přešel statek do rodiny Benákovy a vdova po zemřelém Adamu Benákovi prodala se za Jana Bachora. R. 1659 grunt vyhořel. Oheň založila Kateřina Hanzlíčková, žena podruha na statku Bachorově, protože ji Bachor obvinil z krádeže obilí. Na noc okolo 3. neb 4. hodiny dne 20. ledna 1659 zanítila louč a hodila ji do střech a tím způsobila oheň, který zničil ještě jiných 9 statků. Hanzlíčková dodána k soudu do Prahy a odsouzena k smrti provazem. Ačkoli statek držel Bachor, přece slul grunt Hubaczkovský a jeho majitelé Hubaczkové. Matěj Hubaczek byl ve věku 56 let v noci dne 28. 8. 1744 ve stodole ve spánku zamordován a byla jemu hlava kyjem neb sekerou rozvrácena. Dcera jeho Kateřina byla uznána za plnomocnou hospodyní a prodala se za Pavla Kotnauera a rod

Kotnauerův držel grunt až do r. 1850, tj. asi 106 let, kdy se koupil dostal do rodiny Landovy. Dne

12. 3. 1861 byl ve statku založen oheň, který zničil hospodářské stavení a ušetřil stavení obytné, kryté šindelem. Po 8 dnech byl oheň založen znovu, shořel obytný dům a oheň se rozšířil po vsi. Tehdejší majitel Václav Landa dal vystavět statek v dnešní podobě. Říkalo se tu též u Chalupeckých. Statek měl rozlehlý dvůr se zelinářskou zahrádkou ve dvoře a při zdi se stavením č. 11.“ (P. Josef Hradec)

Pozn.: Jelikož na téže straně ulice na rohu křižovatky v č. 16 přímo proti dnešnímu nákupnímu středisku Jednoty Coop (dům je zbourán) žil jeho bratranec a jmenovec - Václav Landa z Vonoklas - bývali odlišování přízviskem Landa „hořejší“ (z č. 10) a Landa „dolejší“ (z č. 16).

Rod Landů přichází do Mořinky r. 1708, kdy se Matěj Landa z Loděnice přiznal do statku č. 5 ke vdově Kateřině Snopkové, říkalo se tam u Chalupeckých. Nový majitel r. 1711 uspokojil dědice po předešlém hospodáři a rod Landů tu v přímé mužské řadě hospodařil nejméně do poloviny 20. století. Rozvětňuje se a žije i v jiných staveních, zejména v č. 27.

Ladislav Landa - uprostřed

Dobřichovický Václav Landa (1822 - 1891) – řečený hořejší – byl synem Tomáše Landy, sedláka z Mořinky č. 5, vlastníka mlýna v Chýnici č. 29 a 2 statků v Chotči. Maminka Anna, roz. Rabochová pocházela z Hostimi. Jeho starší bratr Josef zdědil rodný statek č. 5 v Mořince. Václav se oženil s Annou, roz. Šiškovou (1827 - 1883) z Mořinky č. 24. Její otec Tomáš Šiška byl šafářem na křížovnickém statku v Dobřichovicích. Zprvu žili na Mořince v č. 24, tam se jim narodily první tři děti. Pak si koupili zdejší statek č. 10 a usadili se v Dobřichovicích. Celkem přivedli na svět 11 dětí, a přesto se nenašel budoucí hospodář a statek byl nakonec prodán. Nejstarší syn Josef vystudoval hospodářskou školu v Děčíně – Libverdě a stal se správcem velkostatku na Zbraslavi – v tzv. Pelunku. Zemřel v 38 letech. Syn Alois zemřel v 6 letech. Jeho bratr stejného jména se oženil s Antonii Červenkovou z Dolních Mokropes. Syn Václav zprvu vlastnil mlýn ve Sv. Janu pod Skalou, pak byl zřízcem Českého mu-

zea. Oženil se s Antonii Landovou, dcerou Antonína Landy z Vonoklas č. 22, neteří Václava Landy „dolejšího“ z Dobřichovic č. 16. Otcové snoubenců byli bratřenci. František se oženil s Marií Landovou, snad obdobně spřízněnou, a byl listonošem v Praze. Jan byl zaměstnán jako traťmistr u státní dráhy, žil od r. 1920 v Nitře. Dcery se provdaly; Marie za Josefa Matyáše, hajného v Karlíku; Karolína za Josefa Vošahlíka, sedláka z Třebotova; Emilie za Václava Kecka z Dobřichovic, hospodařili spolu ve Vráži u Berouna; Antonie za Aloise Trousilka z Dobřichovic, měli statek na Mělnicku; Anna zemřela v 10 letech, Josefa se provdala za Jana Nováka z Dobřichovic č. 15 a snad měli rovněž statek na Mělnicku. Jejich otec Václav Landa byl místním starostou, míval hladce oholenou tvář a hlásil se ke svobodomyšlné straně Mladočechů. Mladočeši tu měli svůj čtenářský kroužek v hostinci u Balounů (č. 43), jehož byl předsedou. Statek prodal synovi svého bratrance – opět Václavu Landovi (1845

Sourozenci Landovi zprava Jaroslav, Anna, Božena a Marie - chybí Jana

– 1909) – statkáři v č. 27 v Mořince a nájemci dvora vyšehradské kapituly v Kosoři. Ten byl synem Josefa Landy, statkáře z Mořinky č. 27. Tento Václav Landa měl 6 dětí, ale dospělého věku se dožili pouze 3 chlapci. Statek v Mořince č. 27 zdědil nejstarší Emanuel, který jej pak předal synovi, znovu Václavu Landovi, a sám se přestěhoval do Tetína, kde je i pochován. Statek č. 10 v Dobřichovicích postoupil svému synovi Ladislavovi; pronájem dvora v Kosoři a zdejší statek č. 28 synu Václavu Janu Landovi (1883 - 1956). Ten polnosti v Dobřichovicích pronajal a žil v Kosoři. Do Dobřichovic se vrátil až ve stáří. (Viz jarní číslo – statek stál na místě nákupního střediska Jednoty Coop.)

Ladislav Landa (1877 - 1932), nový majitel statku č. 10 v Dobřichovicích, se r. 1902 oženil s Johanou Trousílkovou (1882 - 1934), dcerou Antonína Trousílkova, zdejšího rolníka z č. 14. Její maminka se jmenovala Veronika, roz. Rážová a po-

cházel z Letů. Měli 5 dětí, syna Jaroslava a dcery Annu, Marii, Boženu a Janu. Všichni sourozenci bydleli v Dobřichovicích. Každý z nich dostal stavební parcelu, pětinu z velkého dvora a zahrady statku. Hospodářské budovy byly zbourány. Původní dům č. 10 zdědila dcera Marie, provdaná Fürstová, a na dalších parcelách postupně vyrostly 4 nové domy. Pole byla pronajata a později prodána. Jediný syn Jaroslav Landa (1903 - 1976) totiž nechtěl hospodařit. Byl policejním strážníkem, oženil se s Helenou, roz. Ondráčkovou z Hudlic (1905 - 1992), která pracovala jako telefonistka na zdejší poště. Pan Jaroslav Landa pak pracoval jako dělník ve firmě, která stavěla tunely. Měli dceru Jaroslavu, provdanou Pondělíkovou, jež dlouhá léta vyučovala jako elementaristka na zdejší škole. Všechny Landovy dcery získaly středoškolské vzdělání. Anna, provdaná Hájková (1905 - 1984), vystudovala lyceum, zprvu byla v domácnosti a pak pracovala jako vedoucí prodejny papíru a domácích

Rodina Zykova ve dvoře čp. 44

potřeb nejprve v č. 377 a pak v rohovém domě s věžičkou č. 16 na křižovatce proti Jednotě Coop, který byl asi v 70. letech zbourán. Měla dceru Blanku, provdanou Janouškovou. Božena, provdaná Běhounková (1907 – 1985), vystudovala rodinnou školu, měla syna Michala. Byla v domácnosti a později pracovala v místním ÚKZÚZu. Marie, provdaná Fürstová (1908 – 2003), žena MUDr. Františka Fürsta, místního praktického lékaře, vystudovala učitelství, pár let učila a řídila práci na statku, pak zůstala v domácnosti. Měla dva syny – Aleše a Františka. Nejmladší dcera Jana, provdaná Kýhosová (1918 – 1991) rovněž vystudovala učitelství, měla tři děti – Iva, Annu, provdanou Baumgartnerovou, a Karla. Její parcelu dostal starší syn Ivo a byl tu postaven poslední dům, ve kterém žila jeho první žena Eva, roz. Hecklová.

Chalupa Sskabovská č. 44

„Původně patřila Jakubu Paláškoví, v r. 1580 byla majetkem Matěje Kováře. Ten prodal chalupu Hubáčkovi a sám si ponechal výměnek a kovárnu, jejíž zbytky se podnes zachovaly. Po Hubáčkovi hospodařil na ní Řezníček, od něhož koupil živnost Josef Nosek, jenž ji odevzdal své schovance Marii Sojkové, provdané za Jana Zýku, dnešního majitele. Původní ráz starého statku zmizel, ježto majitel po svém návratu z ruského zajetí dal vystavět novou stodolu, kolnu a r. 1928 obytné stavení.“ (P. J. Hradec)

Josef Nosek (1823 – 1902) vlastnil ještě hospodářství v dnešní ulici Palackého č. 25. Byl místním starostou v I. 1872 – 1884. (Viz text o statku č. 25.) S manželkou Magdalénou žili v č. 25, ale hospodařili na polích obou statků, tj. č. 25 a č. 44. Obytné stavení a hospodářské budovy

Josef a Jan Zykovi na poli pod Krásnou stráňí

v č. 44 pronajímali. Noskovi byli bezdětní, statek č. 25 odkázali synovci Josefu Noskovi (1864 – 1934), který byl zdejším starostou v I. 1913 – 1918, statek č. 44 schovance Marii Sojkové ze Srbska, provdané za mlynářského tovaryše Zýku z karlického mlýna č. 51.

„Stavení č. 44 bývalo pronajímáno. Částečně panu Františku Vojtovi – říkalo se mladému – a jedna sýpka ve dvoře židovi a obchodníku s plodinami, hlavně obilím, p. Krausovi. Obilí mu sem lidé svázeli na povozech. Bývalo tu složeno i množství suchých švestek a hrušek i jablkových křížal. Pan Vojta krupařil a pekl chléb na prodej. Měl četnou rodinu, a proto se dal přemluvit agenty, aby se odstěhoval někam do ruského Polska. Nebylo slyšet, jak se mu daří, ale najednou asi po dvou letech přijel sem povoz cizí podoby s malými koníky, chudým postrojem opatřenými, jen z popruhů

a provazů, na voze trochu harampádí a hromada vyzábých hladových dětí. Tak se vrátil Vojta zpět do svého domova a začal s radostí opět pracovat, šťasten, že tam v cizině nezašly. Syn Josef se vyučil umělému truhlářství a vyráběl technické přístroje, fotoaparáty, učební pomůcky pro školy atp., takže je znám a vyhledáván nejen v Praze, ale i v širokém okolí. Stavení mělo doškovou krytinu, kdežto stodola dostala v r. 1919 střechu taškovou. Ve statku byla přes dvůr pod přístřeškem studna s výtečnou ledovou vodou, vážila se pomocí rumpálu s klikou, na nějž se provaz navíjel, nebo rozvínoval, dle toho byl-li dřevěný, dobře železem okovaný „okov“ spouštěn, či vytahován. Čím se voda víc vážila, tím byla studenější a chutnější. My jsme tuto vodu rádi pivali a se džbány jsme často ke studni zavítali.“ (Podle vzpomínek F. Havlíka.)

Ve statku se tehdy vystřídalo vícero rodin, např. rodina Ant. Nováka, mistra krejčov-

Jan Zýka v Poděbradech

Marie Zýková - Landová

Zýkovi a statek č. 44

ského, který pocházel z Mořinky, Jana Podhoreckého, obuvníka, jehož otec tu nádeničil, rodina Lisých, otec Antonín tu provozoval řemeslo kolářské, syn byl tesařem v Řitce, bydlela tu nádenická rodina Koryntova a jistě i později tu žilo plno dalších rodin. V r. 1866 tu žil František Vojta, pecnář, s manželkou Kateřinou a dětmi Josefem, Anastasií, Františkem, Veronikou, Vincencem a Aloisem. Ve 20. století tu měl svou dílnu pan Pop, pánský krejčí, který tu s rodinou i bydlel. V současnosti tu je kosmetický salon a autoškola.

Mlýn v Karlíku č. 51 – Na hrázi

„Byl to prastarý staročeský klepálek, o němž lidé tvrdí, že pamatuje Žižku. Slyšel jsem pověst, jak Karel IV. viděl v těch místech děti, any si staví dřevěné mlýnky, přes jejichž válec padala voda na lopatky, a tak

mlýnkem otáčela. Tu si prý umínil, že tam vystaví mlýn. Jiná pověst vypráví, že byl postaven z rozbořeného hrádku. Jisto jest, že podle způsobu stavby byl velmi starý. Mlýn byl zapsán Karlštejnu a mlynář chodíval na hrad vykonávat různé služby, jak se říkalo stát vartu. Zajímavý seník při hlavní silnici strhl a pobořil vítr v r. 1926. Na hrázi se jmenoval proto, že za starých časů mezi mlýnem a nynějším lomem stála hráz, v níž byl dubový žlab. Hráz zadržovala vodu, která žlabem odtékala a poháněla mlýnské kolo. Potok karlický tekl tehdy pod strání a celé údolí tvořil velký rybník, z něhož z byl malý močál zarostlý rákosím. Most pochází z pozdější doby, z r. 1913. V 17. a 18. století byl v majetku rodiny Vobroučkovy. Vdova po posledním majiteli se provdala za Antonína Ryšlavého, který po létech mlýn pronajal Martinu Hladíkovi. Po uplynutí pachtovní doby

ho Ryšlaví prodali rodině Zýkově z Mořinky i s polnostmi a lukami za 1 000 zlatek rýnských. Manželé Ryšlaví žili ve mlýně jako výminkáři.“ (P. Josef Hradec)

Marie Sojková, provdaná Zýková (1879 – 1966), se narodila v Srbsku č. 4, její otec Josef Sojka, který pocházel ze Zdejčiny, tam byl rolníkem a snad i převozníkem. Maminka Anna byla dcerou Jana a Veroniky Kosových, rolníků z Mořiny č. 41. Marie byla schovankou Josefa Noska, bezdětného dobřichovického starosty, který byl jejím kmotrem a odkázal jí statek č. 44. V r. 1902 se po smrti pěstouna provdala za Jana Zýku (*1878), mlynářského tovaryše z karlického mlýna č. 51, syna Josefa a Anastázie Zýkových. Byl z 6 dětí. Bojoval za 1. světové války na východní frontě a dostal se do ruského

zajetí. Jeho bratr Vladimír ve válce zemřel. Zýkovi hospodařili na statku č. 44. Měli dvě děti, syna Josefa (1903 – 1974) a dceru Marii (1906 – 1967), která zůstala svobodná. V r. 1919 Zýkovi přestavěli stodolu a kůlnu, r. 1928 vybudovali obytnou část, jež získala nynější vzhled. Majetek zdědil syn Josef Zýka, který se v r. 1934 ve Sv. Janu pod Skalou oženil s Marií Landovou (1912 – 1990) z Lužcí č. 7, dcerou Václava Landy, rolníka tamtéž, a Anny, roz. Pecharové z Hodyně č. 7. Manželství zůstalo bezdětné. Po smrti Marie Zýkové dům a pozemky zdědil její synovec Jiří Landa (1943 – 1997) a od r. 1990 tu až do své smrti hospodařil. Byl synem Václava Landy, rolníka z Lužcí č. 7, bratra p. Marie Zýkové, roz. Landové.

Zpracovala J. Váňová

VACULÍKOVA ZAHRADA

Aniž si toho možná mnozí všimli, Dobřichovice loni zaznamenaly jedno navenek snad méně nápadné, ale podstatné výročí: čtyřicet let svého života s Ludvíkem Vaculíkem. Od roku 1972, kdy spisovatel do Dobřichovic přišel, se jeho vztah k nim vyvinul. Prošel a prochází – řekněme – peripetemií, odrážejícími situaci ve společnosti, jejímž byl Vaculík vždy výrazným a nepřeslechnutelným mluvčím. Jeho osudem bylo a dodnes je vyčnívat – v měřítku jakékoli místní komunity, pražské i jiné. Nikde s ním nejde být jen tak, naprázdno. Jeho přítomnost vždycky znamená výzvu k novému a neomšelému promyšlení světa, k tvůrčí zvidavosti. Je podivuhodným štěstím, že ho Dobřichovice mají.

Na počátku všeho byla kdysi Milada Topičová-Blekastadová, dcera Františka Topiče, slavného nakladatele přelomu století a první republiky. V třicátých letech se vdala do Norska, kde jako slavistka zůstala v kontaktu s rodnou zemí; nepřestala do Československa zajíždět ani po roce 1948. Na konci šedesátých let vyšel v Norsku její překlad Vaculíkova románu Sekyra, po němž následovalo pozvání autora do Osla. Seznámení s překladatelkou přerostlo v přátelství, které časem vyústilo v nabídku paní Topičové, aby se Vaculíkovi postarali o její dobřichovický dům, původně vilku využívanou v rodině nakladatele zejména jako „letní byt“. Komunisté paní Topičové po roce 1948 užívání její vily neusnadňovali: k tomu, aby jí dům odebrali, sice nenašli právní důvod, rozhodli se jí však její občasná návraty do Dobřichovic co nejvíc ztrpčovat: v jejím vlastním domě jí dovolili užívat jen jednu místnost a do všech ostatních umístili nadekretované nájemníky. Do této vilky a místnosti tedy začali Vaculíkovi v roce 1972 jezdit a začali se o chátrající dům a zahradu starat – takže jim paní To-

pičová o dva roky později dokonce nabídl, aby od ní dům koupili – na mnoho let pak po ní tuto jedinou místnost zdědili. Paní Marie (Madla) Vaculíková o tom později řekla: *„Ten dům a zahrada nám s Vaculíkem v podstatě zachránily život. Duši. V Praze jsme měli doma všude odposlechy, a tak jsme jezdili do Dobřichovic, kde jsme – možná to byl omyl – cítili svobodu. Chytili jsme tam Svobodnou Evropu, která se v Praze chytit nedala... A pak jsme tam měli radost z práce. Předtím jsme nikdy neměli možnost být trvale v takovém sepětí s přírodou – ale tady jsme na podzim zasadili cibulky a na jaře se těšili, co z nich vzejde. Vždycky přes týden nám tam všechno povyrosto a zarostlo, jenom jsme postavili tašky a utíkali k cibulkám, Vaculík zas ke svým roubům... Víte, byla tam atmosféra, která přechýla starého pana Topiče, vyrovnaného podnikatele s ušlechtilými sklony. Žili jsme v jeho věcech. To nás zachraňovalo. Veškeré to vědomí a propojení s Topičovými a paní Miladou bylo vlastně takové záchranné lano, které nám ona hodila.“*

Okamžikem, kdy Ludvík Vaculík vstoupil do Dobřichovic, vstoupily Dobřichovice do české literatury. Dělo se tak hlavně v prvních letech nenápadně, aniž si toho možná kdo všiml. Začalo se to projevovat ve Vaculíkových fejetonech, třeba v těch, které pod názvem Jaro je tady psal se železnou (každoroční) pravidelností od roku 1975, ale i v mnohých dalších. Z drobných textů, určených původně k rozptýlení, se během let stala páteř celého Vaculíkova díla. Z těchto fejetonů ještě spíš než románů lze rekonstruovat vývoj i kontanty jeho myšlení.

Taková rekonstrukce přinese čtenáři i jedno překvapení: klíčové místo v těch textech totiž patří jistému (dobřichovickému) domu se zahradou. To on je prostorem, kde se rodí spisovatelovy nápady, a děje se tak navíc dešifrovatelnou cestou. Pisatel na začátku

většinou vylíčí situaci, v které se zabývá nějakou všední činností – stejnou, jakou zná každý, kdo má zahradu. Seče trávu, řeže dřevo, snaží se roubovat stromy: tato činnost však pro něho není jen splněním povinnosti. Daleko spíš je způsobem, jak se aspoň na chvíli přimknout k zapomenutému řádu. Kdo se stará o zvířata nebo rostliny, musí být v něčem stejný jako jeho předkové před desetiletími nebo staletími. Práce na zahradě se dodnes dělá a asi vždycky bude dělat rukama – ale hlavně, pocit uspokojení, který přináší, nesouvisí s profitem, ale má pro člověka hlubší, vlastně iracionální hodnotu. Je mu dobře, protože splnil svou povinnost, o které by možná neuměl nic složitější říci, ale která umožňuje zachovat se stejným nebo podobným způsobem jako jeho předkové. Tak se stane, že je člověku dobře, anebo dokonce – je-li spisovatelem – ho v téhle situaci začnou napadat metafory o něčem úplně jiném, co s domem a zahradou na pohled vůbec nesouvisí.

Vaculík se během let naučil vyrážet ze svého domu a zahrady v myšlenkách jakýmkoli směrem. Čas od času se od svých záhonů a roubů dostal i nečekaně daleko. Příklad z mnoha (1993): *„Ty jiriny ti zdegenerovaly, zas nepokvetou, kup si jiné – říkal jsem ti na jaře, pravím Madle na podzim. Má hlavu v růžích, kde připeřstovává kopr. Vesmír je prý rozlehlá myšlenka a čas sám je hledaný Bůh, píše Jean Guilton. Zní to lákavě. Jsou ale ti věřící fyzikové a biologové také nenápadní demagozi: život prý vznikl zázrakem, neboť samy od sebe, dílem náhody, nedostaly by se dvě molekuly vhodně k sobě ani za celou dobu, co vesmír trvá. A ten pokus se musel dát na jedinkém místě za bezmyšlenkovitého přihlížení ostatního prostoročasu? Namítám a odpovídám si: při vši nekonečnosti vesmíru i Boha běžel současně na nekonečném počtu míst...“*

Zahrada jako uklidňující kotva k tomu, co se nemění, a zároveň jako prostor umožňující tvořivě i neklidně se ptát, jaká jsou nová pojmenování pro staré věci. Postupně, po roce

1990, se však dějiště Vaculíkových fejetonů rozrůstalo ještě dál – až časem vlastně obsáhlo celé Dobřichovice. Snad s výjimkou Prahy u nás není obce, která by měla ve svém středu člověka zásobujícího veřejnost od Šumavy až k Třinci zpravodajstvím o všech důležitých událostech. V posledních dvaceti letech se tak čtenáři Lidových novin díky Vaculíkovi mohli dočíst o výstavách konaných ve Fürstově sálu, o koncertech souboru Ludus Musicus Františka Běhouneka, o vystoupeních dobřichovických ochotníků, o královském průvodu z Prahy na Karlštejn, o slavnostech Musica viva i o sochařském symposiu Cesta mramoru, o řece (kterou Vaculík důsledně nazývá nikoli Berounkou, ale Mží) – anebo taky o tom, jak chutná pivo (tehdy belgická Stella artois) v pizzerii u dobřichovické lékárny. Vaculík nikdy nevynechal příležitost, aby se veřejnosti představil jako dobřichovický patriot, který kdysi začal město poznávat spolu s dětmi při rodinných koupáních u jezu nebo který si už před mnoha lety oblíbil brunšovskou rezidenční čtvrť s jejími výtvarně komponovanými vilami („skoro bych řekl, že je to socha domu“). V obci k němu dodnes mnozí cítí ostych. Někdy se zdá na Dobřichovice příliš velký – ale jak už naznačeno, byl by a je takový vlastně v každé společnosti, bez ohledu na počet jejích členů. Dává nám úplně jiné než běžné měřítko. Děkujeme.

Pavel Kosatík

Naše věrné věci

Ztratil jsem klíčenku: takovou koženou taštičku na zip, který už nefungoval. Byla k tomu, aby mi klíče neprodíraly kapsu. Obvykle ale vypadly a prodíraly mi kapsu. Mám své věci rád. Patřím k nim jako ony ke mně. Měl jsem pocit, že jsem klíčenku zradil a ona někde pláče. Tu přišla zvenku paní Vaculíková a pravila, že cosi takového viděla na chodníku před naším domem. Šel jsem tam, ale už tam nic nebylo. Mezitím uklízeli chodník.

Foto: archiv L. Vaculíka

Stalo se něco, co zvláště nemám rád: moje milá věc skončí v městském odpadu.

V Dobřichovicích, kde máme zahradu, funguje přirozený osud věcí. Do jednoho kbelíku dáváme to, co přijde na kompost, do druhého to, co přijde do popelnice. Tu v Praze se to nedá tak přesně dodržovat, ale co odstříhneme z našeho domácího rostlinstva, to odkládáme do igelitky a odvážíme na zahradu. Přes kompost se to vrací do přírodního oběhu; jako my se přes hrob vrátíme.

Odpad ovšem třídíme: papír, plasty, sklo... Já i krabičku od zubní pasty dávám do papíru: ať přijde mezi své, když je to tak snadné. Vánoční stromek rozřežu a odvezu ke spalení v kamnech: je pořád s námi. Popel přijde na místo, kde stromek vyrostl. Ten ztracený kožený obal od klíčů, ten by normálně také skončil v kamnech: házel bych ho tam s myšlenkou o něm.

Věci mají zvláštní nadání. Vždycky obsahují nějaký náš vztah: k místu, k člověku, k nějaké události nebo situaci. Když je odkládáme, rušíme, ničíme tím něco v sobě. Věci se nám během našeho života množí. Všude se zachycují, je to někdy pro zlost: brát všechno do ruky, když jen chcete utřít prach. Šťastným řešením je, když nějaký takový krám můžete zas někomu dát. Co my máme doma váziček, hrnečků, kamenů menších i větších, ba i knížek nečetných a založených fotografií a obrázků!

Často se divíme, jak si lidé kupují třeba nový nábytek, když ten starý je dobrý. Tu nemyslím na starožitnost kdečeho, ale na tu povahu lidí. My máme nábytek takový, jaký tehdy byl, na novomanželskou půjčku, v obchodech. Je to z jedné doby, dobře se to k sobě hodí, jako my. Ten nábytek by mohl o nás vyprávět! Měli jsme několikrát důvod vyhodit naši čtyřicet let starou pračku, ale vždycky šla ještě opravit. I stejně stará lednička. Vždycky jsme trefili na opraváře, který nás chápal, věc nějak opravil a řekl: „*Abyste věděli, dneska ty firmy úmyslně vyrábějí méně kvalitní věci.*“

Můj psací stroj Zeta z roku 1954 neselhal nikdy. S těmi moderními mašinami pořád něco je, snadno se na nich lže, někdy jsou dokonce proti svému pánu. A nedokážu ani držet figuru několik let. Nevím, jak bych si to odůvodnil, kdybych svůj stroj vyměnil za módní čarapák. O tom, co se děje s auty, ani nemluví.

Můj čtyřčlenný svazek holých klíčů se mi v kapse pořád připomínal, šel jsem si tedy koupit na ně nové pouzdro. Je pěkné, hnědé, milé tvarem pro oči i do ruky. Prodávačka pravila trochu rozpačitě: „*Je to kůže, stojí to čtyři sta třicet korun...*“ – „*Ale to je skvělé! Já jsem se bál, že to bude něco jenom za čtyřicet!*“

Ludvík Vaculík, říjen 2011

KULTURNÍ PŘEHLED

na prosinec 2013 - únor 2014

(Aktuální dění, prosím, sledujte v Informačních listech)

Výstavy

Od 24. listopadu do 1. prosince je v sále Dr. Fürsta výstava Marty Dvořákové – **Květinové dekorace**. Prodejní výstava je otevřena denně od 12 – 19 hodin. Uvidíte nejen dekorace ze sušených a umělých květin, ale i pestrý výběr materiálu, proutí i keramiky, svíčky, dárky, aranžovací pomůcky a samozřejmě vánoční výzdobu.

Od 27. prosince do konce roku bude ve velkém sále křižovnické residence výstava na téma **Karel IV. – císař římský a král český**.

Od 5. listopadu – 21. prosince – restaurace Zámecký had „**Strom splněných přání**“ pro Dětský domov Lety a Nadaci „Kuře“ – Symbol kuřete se zachránným kruhem asi znáte z TV, pořad Pomozte dětem, moderovaný Zdeňkem Svěrákem. Je to Nadace rozvoje občanské společnosti, známý je především její sbírkový projekt Pomozte dětem, jenž je zaměřen na pomoc ohroženým a znevýhodněným dětem do 18 let věku v celé České republice.

Strom splněných přání aneb dárky pro děti z dětského domova Lety a letos poprvé pro sbírkový projekt Pomozte dětem („Kuře“), která se mimo jiné stará i o děti běženců a uprchlíků, z nichž mnohé zůstaly na světě samy, pokračuje do 21. prosince v restauraci Zámecký had. Moc děkujeme všem, kterým není lhostejné, že děti, které nemají to štěstí a nemají svůj domov a zázemí, by měly zůstat na Vánoce bez dárků. Všechny děti mají přání, pojdte jim ho v rámci možností splnit (info v restauraci Zámecký had).

Prosinec

12. prosince, čtvrtek – knihovna 15:30-16:30

Čtení s dětmi na téma zima a vánoce – pořádá RC Fabiánek. Čtení s dětmi se bude konat i po novém roce a to každý druhý čtvrtek – aktuální informace na

www.rcfabianek.wix.com/rc-fabianek

14. prosince, sobota – sál a nádvoří zámku od 12 – 17 hod. Dětský vánoční jarmark

Skauti, žáci ZŠ i ZUŠ, RC Fabiánek, Lumek, stacionář Náruč – připravují různá originální vánoční přání, drobné dárky, také spoustu dobrot, které si budete moci koupit na zámku v rámci Dětského vánočního jarmarku. Nebude chybět oblíbený mistr kovář, u Skautů si můžete upéct placku na kamnech nebo ve spodním sále vánočku. Vyrobít si svá přání či jiné vánoční dekorace lze v rukodělných dílničkách pod vedením Radky Charapové (ArteRadky) a Markéty Tejklové (Artefiletika). U stánku RC Fabiánek bude letos probíhat Dobročinná burza dětských knih s výtěžkem pro Náruč. Podrobnější informace k organi-

zaci burzy na stránkách Fabiánku (www.rcfabianek.cz). Také budování našeho keramického betlému pokračuje, pokud budete chtít rozšířit sbírku figurek pastýřů, oveček, psů i oslíků, přineste svoje dílka v sobotu dopoledne do spodního sálu ke stromečku. Tam se od 12.30 rozvoní čerstvé vánočky a začnou dílny. Od 13 hodin nahore v sále vystoupí děti z dětského domova Lety a besídka mají připravenou děti ze ZUŠ. Zimní pohádka divadla Mimotaurus začne v 15.30 také ve velkém sále.

21. prosince, sobota – kostel sv. Prokopa a sv. Martina v Karlíku v 17 hod.

Dětská lidová muzika Notičky zve na vánoční koncert „Putování za vánoční hvězdou aneb Vánoce letem světem“ který v premiéře předvedou druhou adventní neděli 8. prosince v 18 hodin v kostele Sv. Šimona a Judy v Praze. Zazní koledy z více než 15 zemí a několika kontinentů, doplňovat je bude průvodní slovo, které seznámí diváky se zvláštnostmi vážícími se k těmto cizím koledám, řada z nich bude doplněna stylovými tanci.

24. prosince, úterý – kostel sv. Prokopa a sv. Martina Karlík 24:00

Půlnoční mše – program souboru Ludus Musicus pod vedením Františka Běhounka.

Leden

12. ledna, neděle v 15 hod., sál Dr. Fürsta Divadlo Kapsář uvádí loutkovou pohádku O pejskovi a kočičce. Jak spolu hospodařili a ještě o všelijakých jiných věcech ... Inspirováno knihou Josefa Čapka. Pro děti od 3 let.

18. ledna, sobota – Sokolovna, malý sál 16 – 18 hod.

Maškarní ples ZŠ, pořádá Klub přátel ZŠ Dobřichovice

25. ledna sobota, sál Dr. Fürsta

Beseda s baletní mistryní, choreografkou a pedagožkou Hanou Vláčilovou (cyklus besed významných osobností, které zve Prof. J. Šaroun)

Únor

9. února, neděle – sál Dr. Fürsta

Malé divadélko uvede pohádku o Palečkovi

Na březem připravujeme koncert Jaroslava Hutky.

V. Cvrčková

FESTIVAL JARMILY NOVOTNÉ se připravuje na třetí ročník

Zleva Ivana Leidlová, předsedkyně o.s. Zámek Liteň, Lucie Hilscherová, Tomáš Šelc a Ivana Pavlí. Foto FJN - Petra Hajská

2. ročník hudební přehlídky v Litni nabídl přednášky, dokumentární film, workshop pro děti, vlastní operní produkci, výstavu – a samozřejmě špičkové pěvecké umění v podání začínajících i renomovaných adeptů operního zpěvu. To vše koncentrováno do prvního zářijového víkendu, který se opět k potěšení organizátorů i publika vydařil. Ještě před rokem připomínalo světovou operní pěvkyni Jarmilu Novotnou v jejím domově v Litni pouze několik fotografií v zaprášených vitrinách zdejšího muzea. Dnes Čechovnu a celý areál opět rozeznívá nádherný zpěv, ve zrekonstruovaném parku se mají k světu stromky zasazené Johnem Malkovichem a Jiřím Bělohlávkem a díky festivalu se středočeský městyš dostal do

povědomí nejen českých, ale i zahraničních příznivců opery.

Premiéra

Dramaturgie letošního ročníku přiměla k návštěvě jak rodiny s dětmi, tak znalce klasické hudby, což bylo jejím záměrem. Český rozhlas přichystal několik pořadů přibližujících tuto osobnost a vedle toho odvyšlal z Litně přímé přenosy dvou koncertů. Prvním z nich byl polední koncert z Čechovny, kde se sešlo deset instrumentalistů a altistka Lucie Hilscherová. Společně provedli světovou premiéru úpravy písňového cyklu *Nový špalíček* Bohuslava Martinů. Skladatel jej původně komponoval pro zpěv a klavír a jeho prvními interprety byli Jarmila Novotná a Jan Masaryk. Sám Martinů

Vnučka Jarmily Novotné Tatiana Daubek zdědila hudební talent i půvab. Foto FJN - Petra Hajská

zamýšlel některé z písní upravit pro orchestr, k uskutečnění tohoto nápadu však za jeho života už nedošlo. Instrumentace pro deset nástrojů se nyní tedy ujal na objednávku festivalu skladatel Jiří Teml.

Děti zazářily

Liteňský areál zažívá znovuzrození, proměnu. A proměna bylo klíčové slovo, které vedlo amerického režiséra a hobojistu Gonzala X. Ruize k volbě titulu pro operní produkci, jíž chtěli organizátoři obohatit program letošního festivalu. Opera Apollo a Dafné barokního velikána G. F. Händela svým námětem podle antického mýtu dokonale zapadla do prostředí zrekonstruovaného parku. Tomáš Král a Monika Sommerová v titulních úlohách předvedli profesionální pěvecké i herecké výkony. Stejně dobře se ale prezentovaly děti z Litně a okolí, které s nadšením věnovaly

svůj prázdninový čas náročnému zkoušení a vnesly do představení úžasnou energii. Tatianu Daubek, vnučku Jarmily Novotné, zná publikum liteňského festivalu jako sólistku už z minulého ročníku. Absolvetka renomované Julliard School se tentokrát rozhodla připomenout si událost, která se odehrála v jejích sedmi letech: tehdy ji dali v liteňském kostele pokřtít. Její babička Jarmila Novotná byla u toho. Protože se Tatiana specializuje na barokní repertoár, vybrala si monumentální Chaconnu d moll J. S. Bacha, dílo náročné jak pro hráče, tak pro posluchače. I tento koncert totiž živě přenášel Český rozhlas.

I stodola může být koncertní sál

Ukázat a rozeznít další prostory liteňského areálu – to byly důvody, které vedly organizátory k uspořádání galakonzertů v bývalé stodole. Akusticky příznivý prostor získal díky nasvícení a dekoracím magickou atmosféru. Barokní repertoár byl blízký všem protagonistům – Tatiana Daubek a Gonzalo Ruiz přednesli Dvojkonzert pro housle a hoboj J. S. Bacha, árie a duety z Händelových oper zněly v podání mladých pěvců. Ze Slovenska přijel basbarytonista Tomáš Šelc, dále účinkovaly Lucie Hilscherová a Ivana Pavlů. Posledně jmenovaná sopranistka byla angažována jako nositelka Ceny Jarmily Novotné z Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Emocemi nabitý večer – doprovázel opět soubor dobových nástrojů Musica florea za řízení Marka Štryncly – vyvrcholil přídatkem, v němž tentokrát zněl hlas samotné Jarmily Novotné. Historický snímek z alba Lidické písně dojal mnohé až k slzám.

Hollywoodská star

Obrovský ohlas laické i odborné veřejnosti měla přednáška Markéty Nedvědové o filmové kariéře Jarmily Novotné. Publikum žaslo, kolik filmů stihla tato operní diva natočit, v kolika jazycích a zemích. Lektorka doprovodila výklad unikátními ukázkami z éry

Apollo a Dafné: Bůh Apollo, Cupido a věrní psi truchlí nad proměnou krásné nymfy Dafné ve vavřínový strom. Foto FJN - Petra Hajská

němého filmu, které u nás nikdy neběžely. Značný mediální ohlas prvního ročníku byl letos ještě překonán. Festival znají diváci České televize, akce neunikla pozornosti médií mříčících do zahraničí. Jméno Jarmily Novotné zná teď doufejme mnoho lidí, kteří o ní dosud neměli tušení. Chcete-li, nalaďte si na webu internetové vysílání České televize nebo archiv Českého rozhlasu.

Galakonzert k výročí

Už teď je téměř hotov příští ročník festivalu, který by se měl stát vyvrcholením dosavadních snah o navrácení jména Jarmily Novotné do obecného povědomí. Uskuteční se v roce, kdy si připomeneme výročí 20 let od úmrtí této významné pěvkyně, herečky a vlastenky, a bude zasazen do rámce celostátního projektu Rok české hudby.

Mladým pěvcům, kteří u nás často nenačázejí adekvátní hlasové vedení, nabídne

festival možnost školit se u špičkových lektorů: Romana Janála, Dagmar Peckové, Petra Dvorského. Z New Yorku přijede pedagožka Dona Vaughn, která v Metropolitní opeře vede mladé zpěváky. Lektoři i účastníci kursů se představí také veřejně. Na dva tisíce lidí by se pak mělo sejít na galakonzertě pod širým nebem. Dirigent Jiří Bělohávek, který novému festivalu držel palce od počátku, bude na dvoře liteňského areálu řídit orchestr, který před dvaceti roky zakládal – Pražskou komorní filharmonii. Svůj hold Jarmile Novotné na pódiu vzdají čeští pěvci, kteří se prosadili v zahraničí: Martina Janková, Adam Plachetka a další.

Aktuální informace budou postupně zveřejňovány na webu www.zamekliten.cz, kde se už teď můžete pokochat fotografiemi uplynulých ročníků.

Dita Hradecká, dramaturg Festivalu Jarmily Novotné

SNĚNÍ O BUDOUCNOSTI

Foto Z. Kabelka

Tentokrát jsme si Františkem Běhounkem nevěděli rady. Nakonec jsme požádali o pomoc historika a spisovatele Pavla Kosatíka, který nám už jednou s tématem k 28. říjnu pomohl: to bylo předloni a zaměřili jsme se tehdy na slavné bitvy v naší historii, které se neuskutečnily.

Hned v první větě nám Pavel Kosatík rozmluvil italské legie, že by to byla nuda, což jsme taky tušili, a pak navrhl, že bychom se tentokrát mohli podívat na nově vzniklý Československý stát jako na mnohonárodní společenství, které bylo dědictvím mnohonárodnosti Rakousko-Uherské. Kolik že národností dostala ČSR tehdy vlastně do vínku? Češi, Slováci, Němci, Maďaři, Rusíni, Poláci, ale taky samozřejmě Židé a Romové... Byla to výzva ke společnému soužití, a jak dopadla?

Pak se Pavel ovšem omluvil, že vůbec nemá čas, takže nám s tím nepomůže; leda že by nám poskytl nějakou výchozí literaturu, kterou doma jistě má...

Za dva dny se Pavel Kosatík objevil a přinesl čtrnáct knížek, z nichž vyčouvalo asi šedesát žlutých lístečků: nedalo mu to, aby se do knížek aspoň trochu nepodíval a nezaložil nám zajímavá místa.

Rozdělili jsme si s Františkem Běhounkem práci: on najde, vybere a připraví muziku, a já si zatím poradím s textem. – Jal jsem se tedy v knížkách listovat a různě s nimi potřásati, až drtivá většina Pavlových lístečků vypadla a zbylo jich tam čtrnáct. A bylo hotovo! Co se Slovenska a Slováků týče, jako nejdělejší se ukázaly texty ze samého začátku 20. století od Karla Kálala. Tento propagátor česko-slovenské vzájemnosti popisoval Slovensko jako krásnou a divokou, leč nesmírně chudobnou a zaostalou zemi. Poté, co vylíčil nepředstavitelnou bídu „drátenického kraje“, neváhal ovšem Čechům navrhnout, aby se rozjeli na Slovensko a plnili tam pionýrskou osidlovací funkci. „Chcete-li zbohatnout, nejezděte do Ameriky, jeďte na

Slovensko!“ vyzývá v r. 1905 František Kálal. – Jak ovšem k dalším osudům tohoto nadšeného vlastence a učitele doplnil jeden z našich přátel, skončil Karel Kálal během druhé světové války v naprosté zahořklosti nad Slovenskou zradou; sen o bratrství a česko-slovenské vzájemnosti se zhroutil.

Dalším velkým tématem jsou českoslovenští Němci. Tady mě z nabídnutých textů nejvíce zaujaly vzpomínky českých spisovatelů německé národnosti Johannese Urzidila a Pavla Eisnera: nic naplat, jeden z odstínů češtsví byl ten německý.

Abychom nezůstali jenom u Slováků a Němců, doplnili jsme večer ještě krátkým exkursem do národopisu Podkarpatské Ukrajiny a povídkou ze židovského prostředí od Karla Poláčka.

Tolik tedy k literární složce večera. Nebyl by to ovšem Ludus Musicus a dramaturgie Františka Běhounka, kdyby program stál jenom na textu. Tentokrát se podařilo pořad postavit důkladně hned na tři nohy: v hudební části František Běhounek sáhnul hlu-

boko do svých archivů – k písním Vítězslava Nováka, Jana Nepomuka Škroupa, Josefa Leopolda Zvonaře, Jana Jindřicha Marka, J. L. Bella a J. Kadavého, ale také k hymnám: kromě těch neopominutelných, tedy české a slovenské, zazněly hymny maďarská, polská i rusínská.

Zlatým hřebem večera ovšem byla přestávka, kdy díky kuchařskému umění paní Solničkové byla podávána jídla národních kuchyní: české buchty, polské zelňáky, německá eintopf, ukrajinský boršč, maďarský guláš, židovský humus s nekvašeným chlebem; jediný, kdo by se ze svého pokrmu neradoval, byli Romové: ty čekal jenom prázdný kotlík. – Dobrou chuť!

Jan Vaculík

Snění o budoucnosti: kaleidoskop hudby, textů a pokrmů k připomenutí a oslavě 95. výročí vzniku samostatného česko-slovenského státu

Námět a texty: Pavel Kosatík, Jan Vaculík

Hudba: František Běhounek a Ludus Musicus
Gastronomie: Jindra Solničková

HUDEBNÍ LÉTO V CHOTČI

V nedaleké Chotči se letos konal velký hudební svátek. Totiž cyklus moc zajímavých koncertů. Pořadatelé (farnost Radotín, obec Choteč a musikanti z občanského sdružení In Cordis) jej nazvali Hudební léto v Chotči. Cyklus se konal každou poslední neděli v měsíci od dubna až do října, a to v nádherném a doslova z ruin povstalém chotečském kostele sv. Kateřiny. K tomu je třeba dodat, že část výtěžku z koncertů přispívá právě k tomu zmrtnýchvstání tohoto architektonického skvostu.

O cyklu koncertů jsme informovali už v letním Kukátku, dovolte tedy nyní pár slov jaksi poté ...

Úvodem je třeba říci, že dramaturgie celého cyklu přinesla letos bohatý pugét koncertů různých žánrů i různých epoch a byla skvěle postavena. Hrála se živá a rozmanitá musika nejvyšší kvality a ti, kdož přišli, prožili velkou radost.

Začalo to už v dubnu písníčkami z doby národního obrození v podání pěvce Vladimíra Richtera a kytaristy Jana Tuláčka, jenž zahrál navíc na unikátní romantickou kytaru. V květnu jsme se vrátili do období baroka při strhujícím koncertu souboru Temperament 430 (Irena Troupová – soprán, Jindra Černá – flauto traverso, Jan Siřínek – housle, Lukáš Vendl – cembalo).

Barokní hudba zněla i v červnu. To hrál Ensemble Tourbillon, tentokrát ve složení Petr Wagner – viola da gamba, Jan Krejča – theorba. Hudba francouzských mistrů doby Ludvíka XIV. byla v jejich podání magickým a nezapomenutelným zážitkem plným prudkých emocí i nejpokornějšího ztišení. V červenci pak změna: v programu nazvaném *Písně odjinud* provedlo trio Jana Lewitová (zpěv, viola, harfíčka), Marwan Alsolaiman (arabská loutna, zpěv), Lenka Mitášová (loutna, harfa) písně J. Dowlanda, několik sefardských písní a také u nás naprosto unikátní arabské balady.

Srpen byl opět výjimečný. Ten program se jmenoval *Fiori musicali - Hudební květomluva* a soubor In Cordis Ensemble ve složení Kateřina Ghannudi – trojřadá barokní harfa, Jan Krejča – barokní kytara, theorba, Miloslav Študent – loutny, barokní kytara v něm představil italskou hudbu z doby kolem r. 1600, jež se nějak váže ke květinám. To ale nebylo vše: k tomu se totiž o těch kytičkách i četlo z proslulého renesančního Matthiolioho herbáře v neméně proslulém překladu do překrásné staré „kralické“ češtiny, který

pořídil r. 1562 alchymista, astronom a později i osobní lékař císaře Rudolfa II. Tadeáš Hájek z Hájku.

V září zahrál na lyru známý musikoterapeut Jan Braunstein a celý cyklus uzavřelo vystoupení dobřichovickému publiku dobře známého souboru Ritornello, tentokrát v sestavě Michael Pospíšil (varhanní positiv, dudy, píšťaly, cink, šalmaje, zpěv) a Tomáš Najbrt (zpěv, loutny, dudy, niněra, rolničky a bubínky). To už byl program, který se blížil pomalu k svátku Dušiček, tématem totiž byly *Tance smrti*, písničky o konci člověčí pozemské pouti. Nebyly to jen písničky. Moc zajímavě k tomu tančili i s loutkami i na gamby hráli členové souboru Barunka z České Skalice. Velice působivý program tak celý bohatý cyklus dokonale uzavřel.

V kostele sv. Kateřiny zněla celé léto poctivá a dobrá musika a za tu je třeba všem, kteří se jakkoli přičinili, složit dík i hlubokou poklonu. A doufat, že se i příští rok takto zadaří. Podrobnosti lze najít i na adrese:

<http://www.incordis.cz/>

J. Matl

ODHALENÍ SOCHY teplotního rekordu

V neděli odpoledne 20. října byla u vchodu do parku za velké účasti místních i přespolních a také za přítomnosti České televize slavnostně odhalena socha, která připomíná, že v Dobřichovicích padl absolutní teplotní rekord České republiky. K jeho překonání došlo 20. srpna 2012, kdy na meteorologické stanici stojící na zahradě paní Zdenky Polanecké bylo naměřeno 40,4 °C, čímž byla o 0,2 °C pře-

konána maximální hodnota z roku 1983. Zasluhou Dobřichovic tak byl překonán teplotní rekord nejen Slovenska, který činí 40,3 °C, ale i Německa a Polska, jejichž rekord je „pouhých“ 40,2 °C. Na nejvyšší teplotu na Zemi, která činí 56,7 °C a která byla naměřena v Kalifornii v Údolí smrti dne 10. července 1913, zatím ještě nemáme, ale co není, může být; jen doufám, že se toho nedožijí.

Sochu teplotního rekordu vytvořil z bílého italského mramoru akademický sochař Petr Váňa; má výšku (ta socha) přes jeden metr a červený mramorový proužek znázorňující rtuťový sloupec končí u vyznačené hodnoty 40,4 °C. Slavnost doprovázely neformální a zajímavé proslovy pana starosty Michaela Pánka, pana Pavla Kyzlíka, paní Zdeny Polanecké a autora díla pana Petra Váni.

Dozvěděli jsme se z nich, jak nápad vytvořit tuto sochu vznikl, jak se na měřících stanicích provádějí měření teplot a také čím to, že teplotní rekord padl právě v Dobřichovicích. Ke zdárnému průběhu slavnosti přispěla nejen příjemná atmosféra babího léta, ale i dostatečná zásoba lahodného italského nápoje Aperol Spritz, který rád v blízké La Fontaně popijí tvůrce odhalené sochy.

HgS

SOCHAŘSKÉ SYMPOSIUM v Dobřichovicích

CESTA MRAMORU, SPOJUJÍCÍ DOBŘICHOVICE A KARLÍK

Tato myšlenka vznikla před deseti lety. Jak jinak, než u sklenky dobrého vína :-). Na myšlenky a nápady to byl dobrý ročník, neboť ten rok uspořádal v Dobřichovicích Petr Marek také první ročník Vinařských slavností. Obě dlouhodobé akce vznikly a žijí především díky tomu, že jejich myšlenky přijal, domyslel a podpořil starosta Michael Pánek.

Ale nejen na začátku, po celou dobu trvání. Deset let. Pro organizátory takovýchto dlouhodobých projektů, založených na nadšení a altruismu, je to práce poměrně náročná. Je vždy otázkou, kolik roků – ročníků vydrží. Pokud se ale myšlenka prosadí a je přijata a v případě Cesty mramoru vzniknou sochy, chodník, společenství sochařů, poro-

zumění světu umění, pak nastane zvláštní jev. Organizátory, unavené a vyčerpané, začnou všichni povzbuzovat a nadšení pro pokračování projektu jim dodají. To je úžasný pocit. A je tu rozhodnutí: pokračovat, jít do toho znovu. Přece to nezabalíme na půli cesty. A u projektu sochařského chodníku Cesta mramoru doslova!

Jsme v půli cesty. První ročník se uskutečnil v roce 2003. Své sochy vytvořilo ze sliveneckého mramoru pět sochařů. Následující rok byla vybudována první část chodníku, od křižovatky s barokní sochou Kalvárie a byly osazeny sochy. Tento dvouletý cyklus symposia se osvědčil. Říká se tomu biennale, neboli ob jeden rok. A tak se v roce 2005 odehrál další ročník symposia, kde pracovali čtyři sochaři. 2006 se vybudovala část od Raisovy ulice až na konec zástavby. 2007 další ročník, 2008 další část chodníku. Za deset let se nyní můžete projít po chodníku půl kilometru dlouhém. Michael přizval ke spolupráci na naší myšlence dva architekty. Pana Arch. Starčeviče a pana

Arch. Ranného. Ti celou koncepci osazení soch i způsob zadláždění projektovali. Uskutečnilo se pět ročníků symposia, na kterých vzniklo 21 soch. Vytvořili je čeští sochaři, ale i sochaři, kteří přijeli z Japonska, Francie, USA, Itálie. Symposium se stalo mezinárodním a došlo až do poloviny vzdálenosti mezi Dobřichovicemi a Karlíkem. V roce 2013 se symposium neuskutečnilo. Musel jsem zvládnout práci, která mi nedovolovala věnovat měsíc času symposiu, bylo obtížné zajistit materiál. Zvláštní je, že tento ročník by se stejně nemohl uskutečnit. Místem, kde měli pracovat sochaři, se těsně před tím přehnal povodeň. Nalézt náhradní místo by bylo náročné. Město Dobřichovice se muselo věnovat odklizení škod po povodni. Například i znovu osazení sochy Osamu Ishikavy Pilgrimage na nový základ. Tato socha vznikla na druhém ročníku symposia v roce 2005. Na umístění před zámkem si všichni zvykli natolik, že nebyla přemístěna na Cestu mramoru, ale zůstala symbolicky na místě pořádání

symposia. Povodeň podemlela kameny, které se propadly skoro o metr. Při těchto pracích na opravě soch jsem pochopil, že sochařské symposium v Dobřichovicích žije. Lidé se ptají, mají o svět soch zájem i starost. Například odcizená část sochy Michala Šaršeho, Velký Ostatek, byla nalezena a vrácena.

V roce 2014 se uskuteční 6. ročník Cesty mramoru. Začínám jej připravovat. Odehrál by se od poloviny července do poloviny srpna na břehu Berounky, na louce nad dobří-

chovickou lávkou. Je třeba oslovit sochaře, sehnat materiál, zajistit všechny technické detaily, požádat o finanční podporu a mnoho dalšího. Pokud se vše podaří, přijďte se příští rok podívat na vznik dalších čtyř soch. Soch, které na závěr budou vystaveny opět v blízkosti dobřichovického zámku. Následující rok naleznou své místo v galerii otevřené všem a lákající k procházce. V galerii jménem Cesta mramoru.

*Akademický sochař Petr Váňa
organizátor symposia*

PODZIMNÍ FOTBALOVÉ PROMĚNY

V době uzávěrky tohoto čísla se pomalu dohrávají podzimní části fotbalových soutěží, takže v tuto chvíli ještě nevíme, jak to všechno dopadne. Jedno je však jisté. Po veleúspěšné dekádě (jaká nemá v historii našeho fotbalového oddílu obdoby), kdy jsme si všichni navykli na až neuvěřitelnou sérii prakticky neustálého fotbalového vzestupu, kdy naše mužstva drtila jednoho soupeře za druhým, předváděla výborný fotbal a dokázala se postupně probojovat z nejnižší okresní soutěže (IV. třídy), až do nejvyšší krajské, tedy do KRAJSKÉHO PŘEBORU. Ano je jisté, že tato doba skončila ... Proč? Odpověď je prostá. Náhle, v rozehrané jarní části soutěže (!), odešel hlavní sponzor. Horro těžko a s vypětím všech sil se nám podařilo soutěž dohrát, neboť společně s ním, skončila část hráčů. Díky hrstce obětavců jsme unikli pokutě 100.000,- Kč (která se za odstoupení z KP platí). V konečném účtování jsme v KP nakonec obsadili slušné šesté místo. Vzhledem k tomu, že se nepodařilo sehnat nového sponzora, byli jsme nuceni,

mužstvo přihlásit o dva výkonnostní stupně níže, do krajské I. B třídy. Je samozřejmé, že odešli také všichni zbylí fotbalisté z kádru, co hrál KP. Nikdo z nich, nebyl ochoten hrát „nižší soutěž“, a ještě k tomu zadarmo! Zrušili jsme tedy B tým (jenž hrál III. třídu) a jeho hráči přešli do Áčka. Současný A tým má jeden primát: jsou v něm jenom samí místní Dobřichovičáci, což tu minimálně deset až patnáct let nebylo. Většina z nich jsou mladí hráči a nemají potřebné zkušenosti, takže ještě musí vyzrát. Ti starší, jsou již za zenitem a tempo je na ně příliš rychlé ... Nepomohou vám ani sudí, vždy trošku straní tomu bohatšímu klubu. Jak staré fotbalové přísloví říká: „Kde jsou prachy, tam se kope!“ Družstvo je proto na posledním místě, zatím se ziskem 0 bodů. Hrozba sestupu do Okresního přeboru je tedy více než reálná. V zimě se budeme snažit kádr nějak doplnit a potrénovat. Na jaře se pak pokusíme o zážrak. Rozhodně to nebude lehké ... Přijďte kluky povzbudit, budou to potřebovat.

za oddíl kopané Miloslav Omáčka

VOLEJBALOVÉ SOUTĚŽE

k 10. listopadu 2013

Pro příznivce dobřichovického volejbalu uvádíme přehled výsledků, kterých naše družstva k výše uvedenému datu dosáhla.

Muži A, první liga:

Po nepříliš vydařeném začátku, kdy ze čtyř utkání pouze dvakrát zvítězili, se našim daří. Na domácím hřišti zvítězili nad ČZU Praha B, Kladnem a Plzní shodně 3:2, nad Českou Lípou, ČZU Praha C a Českými Budějovicemi vždy 3:1. Na hřištích soupeře prohráli v Brně 1:3 a v Chocni 0:3, ale v Nymburku zvítězili 3:0 a v Hradci Králové 3:2.

V tabulce k 10. listopadu jsou na druhém místě se ztrátou jediného bodu za družstvem ČZU Praha C. Do konce prosince budou hrát doma 6. a 7. 12. s Brnem a Chocní a po Vánocích 10. a 11. ledna s Nymburkem a Hradcem Králové.

Ženy A, první liga

Prvoligovému družstvu našich žen se zatím vůbec nedaří; na neúspěších se podepsalo mimo jiné i zranění (a v důsledku toho i dlouhodobá nepřítomnost) tří hráček základní sestavy. Děvčata zatím všechna svá utkání prohrála, takže jsou na posledním místě se ziskem dvou bodů za dvě prohry v poměru 3:2 s Pedagogickou fakultou Č. Budějovice. Do konce prosince se doma představí jenom 29.

a 30. listopadu, kdy budou hrát s družstvem Rokycan; po Vánocích hrají doma 10. a 11. ledna s Nuslemi.

Muži B, krajský přebor první třídy

Dosud čtyřikrát zvítězili (doma s Tuchlovicemi 3:2, 3:1 a s Českým Brodem 3:0, 3:1) a dvakrát prohráli (v Rakovníku 1:3, 1:3). V tabulce jsou zatím na druhém místě se ztrátou dvou bodů na Rakovník. Doma budou hrát 30. 11. s družstvem Kralup; další domácí zápas je čeká až 15. 2. s Rakovníkem.

Ženy B, krajský přebor první třídy

Mají zatím šest výher a čtyři porážky. Zvítězily nad Tuchlovicemi 3:0, 3:0, nad Komárovem 3:1, 3:1, se Zdicemi vyhrály 3:0 a prohrály 2:3, v Rakovníku vyhrály 3:1 a stejným poměrem prohrály a v Příbrami prohrály 1:3 a 0:3. V tabulce figurují na druhém místě za družstvem Příbrami. Poslední letošní domácí utkání sehrají 23. 11. s Rakovníkem, po Vánocích hrají 18. ledna s Příbrami.

Juniorky, krajský přebor

Na svém kontě mají ze čtyř utkání zatím jedině vítězství, a to nad Rakovníkem v poměru 3:2. V tabulce jsou na čtvrtém místě o dva body za Rakovníkem. Doma budou hrát 8. 12. s Rakovníkem a potom až 19. ledna s Kladnem.

HgS

ORIENTAČNÍ BĚH

Po delší přestávce jsem se rozhodl opět podat veřejnosti krátkou informaci o činnosti našeho oddílu. Omlouvám se všem, v nichž jsem snad odmlkou mohl vzbudit naději, že nebudu zabírat místo textům, které přináší něco nového o něčem, co se děje. Na mé žádosti o spolupráci při psaní pro Kukátko mi totiž občas kolegové odpovídají, že neví, o čem by psali, a že se vlastně nic nemění a nic zvláštního neděje. To mě přimělo zamyslet se nad tím, jaká je vlastně definice a smysl dění.

Je pravda, že se nemůžeme pochlubit žádnými význačnými úspěchy či snad dokonce aférami, o které je, zdá se, stále větší zájem. V uplynulé sezoně se ani nemůžeme pochlubit žádnými vítězstvími na celonárodní či dokonce světové úrovni. Co tedy můžeme sdělit spoluobčanům?

Náš sportovní klub má v současnosti 31 členů. Někteří běhají našimi hlubokými hvozdy pravidelně, téměř neustále, někteří běhají nepravidelně, někteří jen občas. Ale to není důležité. Někteří mají velmi dobré výsledky na oblastní i celostátní úrovni, někteří mají průměrné výsledky, někteří se umísťují ve spodní části výsledkových listin. Ale to podle mne také není důležité. Co se tedy dělo? Opravdu to samé jako každý rok. Během sezony 2013 jsme se zúčastnili 282 tuzemských závodů, pořádaných na třech různých úrovních. Na úrovni naší oblasti se konají blízko, ba často přímo za našimi humny. Zde byla účast samozřejmě nejhojnější a výsledky relativně nejlepší. Zejména nás těší dobré výsledky

našich nových členů. Na úrovni Čech a na úrovni celostátní jsme opět navštívili mnoho malebných koutů naší krásné země. Ta je některým závodníkům již malá, takže se zúčastnili i několika zahraničních závodů, jako například veřejného závodu při mistrovství světa ve Finsku. Naši členové během všech těchto akcí 2013 absolvovali celkem téměř 400 startů. Pro úplnost nutno dodat, že zde nejsou započteny závody nadcházející sezony lyžařského orientačního běhu a též neoficiální Pražské zimní ligy, oblíbené zejména milovníky zvláštních, až ztřeštěných záležitostí. Co tedy pokládám za důležité?

Jsem přesvědčen, že radost z pohybu a soupeření, a třeba i vítězství, byť i jen sám nad sebou a vlastní leností, že jsem nezůstal válet se u televize v pohodlí domova, přináší pocitu srovnatelné s velkými vítězstvími. A jsem přesvědčen, že zápolení na poli sportovním v duchu fair play přináší v celkovém výsledku pocity ne horší, než zápolení na některých jiných polích, byť osetých třeba penězi.

Možná budu napaden za přílišnou generalizaci. To vše platí samozřejmě nejen pro orientační běh, ale pro jakékoli lidské konání zušlechťující tělo a duši. Jsem rád, že jsme toho součástí. Jsem rád, že se nic nemění a že pořád existují obětaví lidé, kteří pořádají závody. Jsem rád, že se k nám občas někdo přidá, že občas někoho motivujeme, či snad dokonce získáme pro sport. A jsem rád, že mám svou vlastní definici pojmu dění. Ano, v našem klubu se pořád něco děje.

V. Jaroš

DOB Centrum

Residenční bydlení v Dobřichovicích

- byty, obchody
- prostory pro wellness
a rehabilitaci

**Prodej
probíhá**

